

AMBAIXADORS DEL MARESME

Autora: Kris Ubach

ALELLA <i>Carmesina Pons</i>	— 5	CANET DE MAR <i>Gemma Martí</i>	— 63	PINEDA DE MAR <i>Jordi Noguera</i>	— 131	SANTA SUSANNA <i>Montserrat i Anna Vallès</i>	— 195
ARENYS DE MAR <i>Joan Miquel Llodrà</i>	— 11	DOSRIUS <i>Paloma Vicente</i>	— 71	PREMIÀ DE DALT <i>Fina Manent</i>	— 139	TEIÀ <i>Andreu Bosch</i>	— 201
ARENYS DE MUNT <i>Gaspar Casals</i>	— 17	EL MASNOU <i>Miguel Aldana</i>	— 81	PREMIÀ DE MAR <i>Ariadna Rodríguez</i>	— 147	TIANA <i>Cristina Martorell</i>	— 209
ARGENTONA <i>Fina Carreras</i>	— 25	MALGRAT DE MAR <i>Mònica Estalayo</i>	— 89	SANT ANDREU DE LLAVANERES <i>Xavier Camps</i>	— 155	TORDERA <i>Mercè Torrellas i Buixeda</i>	— 217
CABRERA DE MAR <i>Laura Martínez</i>	— 33	MATARÓ <i>Quim Alfonso</i>	— 97	SANT CEBRIÀ DE VALLALTA <i>Jordi Torrent</i>	— 163	VILASSAR DE DALT <i>Enric Ortega</i>	— 225
CABRILS <i>Elena Muntané</i>	— 41	MONTGAT <i>Abelard Chimizanas</i>	— 105	SANT ISCLE DE VALLALTA <i>Rosa Gamiz</i>	— 171	VILASSAR DE MAR <i>Feliu Novell</i>	— 233
CALDES D'ESTRAC <i>Anna Maluquer</i>	— 47	ÒRRIUS <i>Ricard Conty</i>	— 113	SANT POL DE MAR <i>Josep Mestres</i>	— 179		
CALELLA <i>Ramon Villaret</i>	— 55	PALAFOLLS <i>Xani Salicrú</i>	— 121	SANT VIVENÇ DE MONTALT <i>Pilar Abril</i>	— 187		

ALELLA

“

Entrevistem a
Carmesina Pons
tècnica de cultura
d'Alella

Carmesina, què és aquesta masia?

Estem a Can Lleonart, una masia del segle XVII que es va reformar el 2003 per a convertir-se en el centre cultural que és ara.

Aquesta casa antigament formava part d'un conglomerat de tres masies i aquesta era on vivien els masovers. Ha estat inclosa dins la ruta del 1714, perquè el senyor Lleonart en la guerra de Successió va donar suport a Carles III i va fer front al setge borbònic de Barcelona; Lleonart va ser cap d'espionatge de l'exèrcit català!

Què hi feu aquí, a Can Lleonart?

És un centre cultural que té una oferta molt eclèctica; fem ioga, tallers d'artesanía i de treballs manuals com restauració de mobles o ceràmica, fins a cursos d'història o sortides culturals o per anar a caminar la natura. També tenim un conjunt d'ukulele.

Ens ve moltíssima gent, aproximadament un 60% són veïns d'Alella i un 30% són dels pobles adjacents. En algunes activitats fins i tot ens arriba gent des de Barcelona i Girona. És un espai que genera vincles socials i comunitaris on el mitjà de transport és la cultura. La gent d'Alella se'l sent molt propi, molt simbòlic i molt identitari del municipi.

Plaça de l'Ajuntament

A part de Can Lleonart, hi ha altres espais de cultura a Alella?

El cert és que aquest poble té una oferta cultural molt rica i molt variada. Tenim quatre equipaments culturals que, per un municipi de 10.000 habitants, és moltíssim: a més de Can Lleonart hi ha la biblioteca Ferrer i Guàrdia, l'espai expositiu de Can Manyé i l'Espai d'Arts Escèniques, que és l'Auditori. Nosaltres, col·loquialment, les anomenem les "Quatre Torres d'Alella".

Alella és vi... I tant. I el poble està plenament bolcat en aquesta activitat. Per exemple, des de l'ajuntament s'organitza cada últim diumenge de mes el que en diem "El Diumenge de Vins" on es poden tastar diferents vins

maridats amb tapes fetes per algun comerç local. Ho fem aquí, al pati de Can Lleonart.

I després, des de la iniciativa privada, hi ha ple de cellers que ofereixen des de visites a les vinyes fins a tastos in situ. Al poble també hi ha unes quantes botigues especialitzades on a més dels diferents vins d'Alella, es pot trobar un ampli ventall de productes d'altres regions vinícoles.

Per altra banda, i dins les activitats de la mateixa DO amb els altres municipis productors de vi d'Alella, també s'organitzen tastos o, per exemple, visites teatralitzades al celler romà de Vallmora.

I també teniu la Festa de la Verema.

Verema

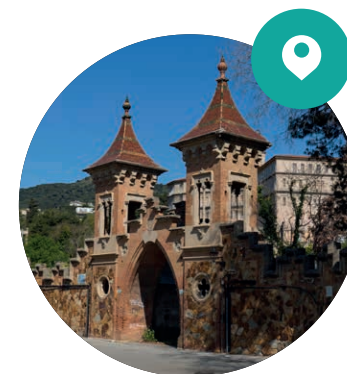
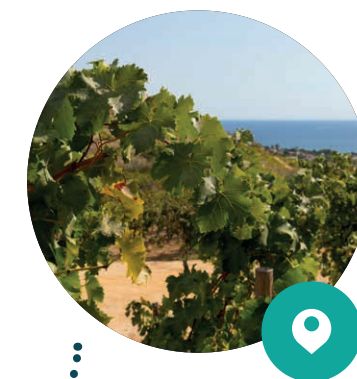
Celler
Bouquet d'Alella

La Festa de la Verema se celebra al setembre i és una festivitat dedicada a la recollida del raïm i les primeres premsades. Cada any hi ve moltíssima gent. La festa inclou un vessant més tradicional perquè hi participen hereus, dames i una pubilla de l'any que són els encarregats d'inaugurar la festivitat; i després hi ha tot d'esdeveniments de caràcter ludicofestiu com concerts, paradetes per tastar vins de diferents cellers, venda d'artesanía...

A part del vi què hi podem menjar a Alella?

Aquí tenim una cosa molt curiosa que és la pera farcida, que es pot aprendre a cuinar i es pot degustar durant la festa major, i que també té el seu propi concurs. Igual que els "rellenos" d'Arenys de Munt o de Teià -que es fan amb pomes- també les peres es farceixen de carn.

*Cellers de la
Denominació
d'Origen Alella*

*Edificis
modernistes:
Torre del
Governador,
Can Bonvei,
Can Llimona,
etc.*

*Can
Manyé*

*Masia Can
Magarola*

IMPRESCINDIBLES
ALELLA

ARENYS DE MAR

“

Entrevistem a
Joan Miquel Llodrà
guia turístic
d'Arenys de Mar

I què ens queda a Arenys dels burgesos que es van fer aixecar aquests sepulcres tan sumptuosos?

Hi ha un plànol d'aquest cementiri amb el qual pots anar resseguint els panteons i cada panteó et parla del patrimoni arquitectònic que hi està vinculat a baix al poble. Per exemple, veus l'Hipogeu de la família Mollfulleda (fet per Joan Barrera) on està enterrat el fundador de la destil·leria de licor Calisay i el plànol t'indica que l'antiga fàbrica Calisay és avui el Centre Cultural de l'ajuntament. Amb això la gent no aparca

aquí i se'n va, sinó que s'interessen per anar a veure el patrimoni immoble d'Arenys de Mar. I al centre tenim també alguns edificis que es van fer gràcies als "indianos" que en tornar d'Amèrica van fer obres de beneficència per al poble. Un exemple és l'Antoni Torrent, que va impulsar la construcció de l'Asil Torrent per la gent gran desemparada i que aquí coneixem com "les germanetes" perquè se n'havien fet càrrec unes monges. És un edifici espectacular.

Carrer
Església

Església
de Santa Maria

A part d'això, quan vens a Arenys què no et pots perdre?

Aquí s'ha de venir a passejar per la Riera que està dividida en dues: la Rambla Bisbe Pol i la Rambla Pare Fidel Fita. És una de les rieres més emblemàtiques del Maresme i l'artèria més important d'Arenys amb la seva arbreda de plàtans i els seus comerços i terrasses. Però no només és important comercialment sinó també en l'aspecte lúdic i festiu perquè qualsevol celebració del poble gairebé sempre comença, acaba o passa per la Riera.

És un lloc importantíssim on tenim els grans edificis com l'ajuntament, l'edifici del mercat, l'hospital Xifré i l'església de Santa Maria, que té un retaule barroc impressionant de divuit metres d'alçada, obra de Pau Costa. Els dissabtes al matí l'associació Amics del Retaule fan visites guiades per conèixer-lo. I després tenim el port que es divideix en dues parts, la d'oci nàutic i el port pesquer, que és molt dinàmic i que és molt conegut sobretot en època de calamar i gamba.

CEMENTIRI
DE SINERA

Teniu alguna festivitat identitària d'Arenys?

Lligant-ho amb el port, ara ja fa anys que se celebren les Jornades Gastronòmiques Calamarenys, quan gairebé tots els restaurants i bars del poble ofereixen a la seva carta algun plat relacionat amb el calamar. I després a part de Sant Joan i Sant Pere que inauguren la temporada festiva d'estiu, el 9 de juliol és Sant Zenon que és el patró d'Arenys (aquí no en diem Zenó sinó Zenon, que és un dialectalisme totalment correcte, eh?). Sant Zenon potser és un dels actes més emblemàtics del poble: el dia 8 de juliol a la nit gairebé tot el poble es reuneix per cantar l'himne a Sant Zenon i no t'imaginis una església amb quatre persones cantant no, no... la realitat és que no s'hi cap de tanta gent que hi acudeix.

Si haguessis de triar un indret especial d'Arenys...

Et diria la plaça Salvador Espriu a dalt del turó de la Pietat on està el cementiri. Des d'ella hi ha una vista panoràmica de tot el litoral. És un racó molt bonic, molt calmat, amb el mar al davant... la gent que hem viscut sempre arran de mar aquí tenim tot el que necessitem: a una banda el poble i a l'altra el mar.

Antiga fàbrica Calisay

IMPRESCINDIBLES ARENYS DE MAR

ARENYS DE MUNT

“

Entrevistem a
Gaspar Casals
ciutadà d'Arenys
de Munt

Gaspar, què és aquesta escultura?

Estem davant del Monument a la Puntaire, que és obra de l'Etsuro Sotoo, un escultor japonès molt important que ha estat treballant molts anys a la Sagrada Família i que va viure aquí, a Arenys de Munt. Segons l'autor, l'escultura és com un sortidor d'aigua que brota del coixí i que representa les puntes.

Puntes

D'on ve aquesta tradició arenyenca de fer puntes?

Antigament, les puntes s'havien fet a tot arreu i a l'època de fer les Amèriques, moltes puntes es feien aquí a la costa perquè d'aquí era d'on sortien els vaixells. Als anys setanta i vuitanta del segle passat encara hi havia moltes dones d'Arenys de Munt que feien les puntes al carrer perquè tenien millor llum. Era molt curiós perquè de vegades n'hi havia una o dues no, però sovint es reunien cinc o sis que aprofitaven per socialitzar. Les puntes es feien per casa (tapets, mocadors, cobrellits, etc) però també per a marxants que venien a fer encàrrecs per les merceries. Les puntes van ser un complement salarial per molta gent d'Arenys. Jo tot això ho recordo molt bé.

Trobada
de puntaires

Aquí a Arenys de Munt la tradició de les puntes de coixí és ben viva...

Ara tenim dues associacions que ensenyen al jovent a mantenir aquesta tradició i hi ha nens del poble que fan l'activitat com a extraescolar. A part de fer peces tradicionals com els mocadors, també s'empren tècniques més modernes per a fer obres més artístiques. Cada any, la setmana de Nadal, es fa una exposició de puntes fetes per gent d'Arenys de Munt; pensa hi ha moltes famílies que tenen calaixeres plenes de puntes de les àvies i les besàvies...

Després, per Sant Joan hi ha la **Trobada de Puntaires** a la que venen puntaires de tot Catalunya que es posen aquí a la plaça de l'església a fer puntes. És molt curiós veure-les treballar i, sobretot, una cosa que a mi m'agrada molt: sentir-les, perquè el soroll que fan els boxets en picar entre ells semblen petits telers.

Les puntes no són l'única cosa que es conserva dels temps passats, oi?

Hi ha dues tradicions que conservem per la festa major. Una són les **pomes de "relleno"** que són unes pomes cuites amb carn que també es fan a altres pobles del Maresme. Això és un plat molt, molt, antic que es feia a l'hivern perquè s'ajuntaven dos elements que es donaven en els mesos més freds: les pomes i la carn de la matança del porc.

Era un menjar exquisit que se servia en les festes assenyalades i ara el fem per la festa major de Sant Martí, al novembre. Si es vol aprendre a cuinar-les, una setmana abans de la festa major al poble es fan tallers; i si no, el dia de Sant Martí hi ha la **Mostra de "Relleno"** quan es poden comprar tant aquí a la plaça com en els restaurants. la realitat és que no s'hi cap de tanta gent que hi acudeix.

Mostra de 'Relleno'

I l'altra tradició que conserveu?

És una dansa tradicional, unes corrandes i unes espolsades que en Joan Amades va recollir en el seu moment i que va batejar com "**la dansa d'Arenys de Munt**". Era un ball molt antic que es va anar conservant a la nostra festa major. Fa vint anys l'esbart dansaire va anar a ensenyar la dansa a les escoles i ara hi ha molta gent que la balla.

Plaça de l'Església

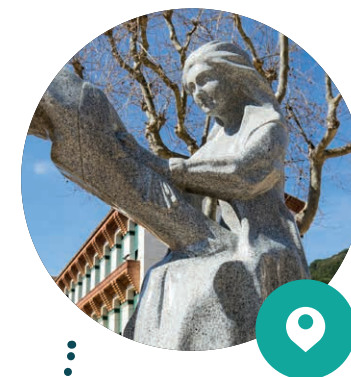
A part de les tradicions arrelades, què podem visitar a Arenys de Munt?

El més destacable és **Can Jalpi**, que havia sigut una masia d'època medieval. Al segle XIX, el que era l'hereu va tenir uns deliris de cavalleria i va transformar la casa en un castell. És un lloc molt singular i fotogràfic on fins i tot s'han gravat pel·lícules. A més en aquesta finca de **Can Jalpi** hi ha un element que jo crec que en el Maresme hauríem de tenir molt present, que és molt important i que és molt desconegut. Resulta que la dona del senyor Jalpi era del País Basc i va portar

d'allà un plançó del famós roure de Gernika. El plançó es va plantar l'any 1900 i ara aquest arbre de Gernika és enorme: és el tercer o quart roure més antic que queda al món fora del País Basc.

I una altra curiositat aquí al centre del poble: la porta de l'església de Sant Martí està tota plena d'**exvots** en forma de ferradura. Això és perquè antigament la gent demanava favor a Sant Martí -que és el patró de la cavalleria- perquè el seu bestiar estigués bé.

Monument a la Puntaire

Parc de Can Jalpi

Castell Can Jalpi

Col·lecció de fauna vertebrada Jordi Puigdeví

**IMPRESCINDIBLES
ARENYS DE MUNT**

ARGENT- TONA

“

Entrevistem a
Fina Carreras
tècnica del
Museu del Càntir

Explica'ns què és aquest indret, Fina.

I quines són les peces del museu que no et pots perdre?

Això és el **Museu del Càntir d'Argentona**, que és una col·lecció dedicada als atuells d'aigua. No només tenim càntirs sinó qualsevol atuell que serveixi per emmagatzemar, transportar o beure aigua ja siguin cantimplores, aiguamans, cànters per anar a buscar aigua a les fonts...

Potser diria que els més importants són els quatre càntirs originals que tenim d'en **Picasso**. Tot i que tothom el coneix en la seva faceta de pintor, en Pablo Picasso va fer de tot al llarg de la seva vida; també es va dedicar a l'escultura i a la ceràmica.

L'altra cosa imprescindible al nostre museu són els **càntirs modernistes fets amb motlle**, que són totalment diferents dels tradicionals arrodonits fets amb torn de terrisser. Amb el motlle podien fer formes molt curioses i les peces van carregades amb molts elements decoratius típics del modernisme com ocellets i vegetació.

Interior del Museu del Càntir

Quins són els càntirs més antics i més nous que teniu aquí?

Tenim dos **càntirs de Xipre**, de l'edat de bronze; un d'ells és molt curiós perquè té forma de brau i l'altre és un càntir rodó en forma d'anell horitzontal. Des de sempre els humans han necessitat crear atuells que els permetin emmagatzemar, transportar o beure aigua, tot i que aquests en concret segurament es van fer servir per a rituals religiosos, perquè s'han trobat restes d'olis i perfums a dintre. El càntir més modern que tenim és el que ens el va dissenyar l'artista **Nani Marquina** per la festa de l'any passat.

Càntir de l'artista Nani Marquina

D'on ve aquesta relació entre Argentona i els càntirs?

La història diu que al segle XVII va haver-hi una epidèmia de pesta que va contaminar les aigües arreu. Aquí a Argentona hi ha moltes fonts i la gent de poble va agafar molta por d'encomanar-se per l'aigua. Així que se'n van anar a demanar-li al Sant Patró de les aigües, que és Sant Domènec -aquí l'hi diem **Sant Domingo**- que la gent no morís contaminada per les aigües. Li van prometre que si el poble se salvava, li farien una missa cada any. Curiosament, casualitat o realitat, no va morir

ningú per la pesta aquell any ni cap altre i per això el ritual de la missa i la benedicció de l'aigua de la font s'ha perpetuat fins avui. I aquí entren en joc els càntirs, perquè després de la benedicció, la gent els necessitava per anar a buscar aquelles aigües que se suposaven miraculoses. Allò va propiciar que per tal de celebrar aquest dia, al poble es muntés un mercat de càntirs amb terrissaires que venien de Cardedeu, Mataró o Granollers a vendre les seves produccions. És el que avui ha derivat en la nostra **Festa del Càntir**.

Can Garí

A part del museu i la Festa del Càntir, què hi pot veure la gent a Argentona?

Font de Sant Domingo

Gàrgola de l'Església de Sant Julià

Per començar, les moltes **cases modernistes** que hi ha per exemple al passeig de la República; i és que a principis del segle XX al poble venia molt la burgesia catalana a passar els estius i precisament una de les residències que tenim és la casa d'estiueig de l'arquitecte modernista **Puig i Cadafalch**, que era nascut a Mataró.

Argentona també es pot seguir un camí marcat molt bonic que lliga amb tota la qüestió del càntir que és la **Ruta de les Fonts**. Una d'elles és la de Sant Domingo on cada any es fa la benedicció, però hi ha també moltes altres com la Font Picant, la Font del Mig o la Font de Lladó, que està aquí a tocar de l'**església de Sant Julià**. L'església, per cert, té una capella feta per Puig i Cadafalch, i des de fora es veuen les gàrgoles que ell va dissenyar.

I altres festes que se celebrin aquí?

Hi ha la Festa Major d'Estiu -que coincideix amb la del Càntir- i la Festa major d'Hivern, que té lloc per Sant Julià el 13 de gener.

I després a l'octubre es fa el **Festival Sense Portes**, que és un festival de teatre a l'aire lliure al qual venen companyies d'arreu. Aquí al poble la gent s'hi bolca molt amb les festes, per això són tan vives i multitudinàries. anar a buscar aigua a les fonts...

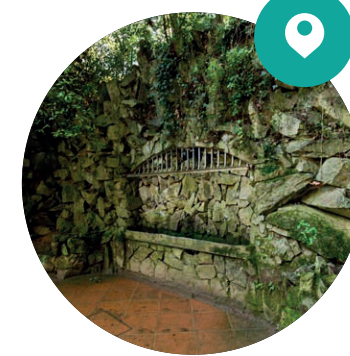

Detall Casa Puig i Cadafalch

I, per acabar, teniu alguna especialitat argentonina que es mengi o es begui?

Sí, aquí conservem una cosa molt particular que té un segle i mig d'història que és la Quina-Momo. És un licor d'herbes, un digestiu, que va ser molt i molt popular a mitjan del segle XX i que avui -encara que molta gent no ho sap- es continua elaborant i venent al Celler Castañé, un celler històric del nostre poble.

Musen del Càntir

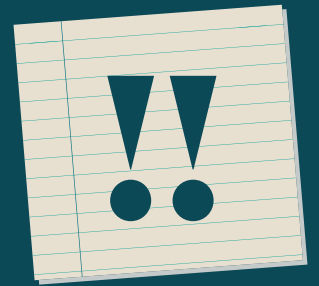

Ruta de les fonts

Edificis modernistes

Església de Sant Julià

**IMPRESCINDIBLES
ARGENTONA**

CABRERA DE MAR

“

Entrevistem a
Laura Martínez
tècnica de Turisme
de Cabrera de Mar

Què és aquest indret, Laura?

Això és el Castell de Burriac, que és una icona del Maresme declarada bé cultural d'interès nacional. Burriac és molt estimat pels cabrerencs per la història que té i perquè les vistes des d'aquest lloc són espectaculars: es domina tota la plana de Cabrera fins al mar i veiem fins i tot la ciutat de Barcelona.

Quina història té aquest castell?

L'estructura és del segle XV tot i que sabem que existeix des del segle X; la part més antiga és la capella de Sant Vicenç. El propietari del castell va ser el senyor feudal Pere Joan Ferrer, una persona molt important que a més tenia el favor reial. Ell desenvolupà el gran projecte arquitectònic del castell i serà l'última persona que hi viurà de manera continuada al segle XV. A partir d'aquell moment l'estructura quedarà en desús i abandonada. Ara els elements que es veuen estan en dues zones; una a la part de dalt, que era el recinte sobirà i residencial; i la part de baix, que era on estaven els magatzems, els cavalls, els animals de granja i possiblement també els soldats, perquè el senyor tenia la seva pròpia guàrdia. Aquí dalt hi ha la torre de l'homenatge, que és l'element més distintiu i que tenia una funció de defensa.

Torre de l'Homenatge del Castell de Burriac

Castell de Burriac des de lluny

Cabrera també té moltes altres restes arqueològiques...

Dins el territori de l'actual Catalunya, Cabrera es converteix en una capital i un centre de poder administratiu pràcticament des del VI aC. Els ibers laietans tenien aquí la seva seu de poder i des d'on controlaven tot el territori de la Laietània des de la Tordera fins a Sitges i per l'interior fins a Osona.

La sort des del punt de vista arqueològic és que Cabrera no ha tingut un desenvolupament urbanístic com altres pobles del voltant i els jaciments -que tenen una gran extensió- no tenen estructures més modernes a sobre, per la qual cosa són molt fàcils d'excavar. A més, com que els romans van decidir traslladar a la població cap a un altre lloc, tenim una ciutat que s'acaba vers l'any 80 aC. Això ens permet accedir a una ciutat republicana que està pràcticament intacte, cosa que no passa pràcticament enlloc perquè el més freqüent és trobar construccions posteriors que ho han trinxat tot com ha passat a Tarragona, a Mataró o a Barcelona.

RESTES ARQUEOLÒGIQUES DE CABRERA DE MAR

Clos Arqueològic
de Ca l'Arnau

Què hi podem veure avui de tot això?

A Cabrera tenim les termes romanes més antigues de la península Ibèrica que són del segle II aC. I també al Clos Arqueològic de Ca l'Arnau hi ha uns forns romans que servien per a produir àmfores que transportaven vi. També tenim la domus de Can Benet, que és de tipus senyorial i on vam trobar uns mosaics d'origen itàlic, tot i que es va tapar per motius de conservació. Creiem que aquí hi vivia un personatge molt important que treballava per Roma.

D'una època una mica posterior (segles I a III dC), tenim el temple romà de Can Modolell, que segurament es va convertir en un focus d'atracció religiosa per als habitants del territori d'lluro, fins que es va abandonar amb l'arribada del cristianisme.

Quines festes celebren aquí?

Som un poble molt actiu en aquest sentit. Per una banda, fem la Festa de les Bruixes, donat que al poble hi ha moltes llegendes de bruixes que ens han arribat de l'edat mitjana per tradició oral. Durant els dies de la festa es munta un mercat amb artesans i llocs per a menjar, una fira esotèrica, visites teatralitzades al castell de Burriac, tallers culturals de temàtica medieval i alguns actes de foc amb l'entitat Diables Macabres de Cabrera.

Un altre festival important és el festival cultural iberoromà Revu llturo que reivindica tot el patrimoni ibèric i romà a través de

tot un seguit de recreacions històriques, monòlegs i visites guiades i teatralitzades als jaciments arqueològics. És un esdeveniment de divulgació històrica de l'estil del Tarraco Viva, a Tarragona.

Una altra és la Festa de la Verema, al setembre, quan es fa la recollida del raïm, la benedicció a l'església Sant Feliu i una trepitjada de raïm que agrada molt, sobretot als més petits. Aquí a Cabrera estem dins de la D.O. Alella i durant la festa també es fan tastos de diferents vins amb un sommelier i un maridatge amb algun restaurant del poble.

Festa de les Bruixes

Fira Revu llturo

El teu raconet especial de Cabrera?

En tinc uns quants, però jo destacaria la plaça de l'església amb el seu mirador i la seva baixada de les escales per sota la volta. Un altre indret especial és l'arbre immens que hi ha al pati de la masia Cal Conde i també m'encanta el pati de Can Bartomeu i la seva bassa. Ah, i no em vull oblidar de l'ermita de Santa Helena d'Agell: allà per la festa major d'Agell, s'organitza un esmorzar popular.

Castell de Burriac

Platges

Can Benet

Festival cultural iberoromà
Rèvin Ituro

Masia de Can Bartomeu

IMPRESCINDIBLES CABRERA DE MAR

CABRILS

“

Entrevistem a
Elena Muntané
ex-mestra
de Cabrils

On estem, Elena?

Aquesta és la **plaça de l'església de Cabrils**, un lloc emblemàtic del poble on a part de l'església trobem l'Hostal de la Plaça i també unes cases del poble molt maques i antigues. Tot i que sempre hi ha cotxes aparcats, quan hi ha alguna festivitat es treuen els vehicles per fer algunes activitats aquí, com el tió.

Parla'm de l'església.

Ahans estava arrebossada i quan van treure la capa de guix va sortir aquesta pedra tan maca que és del segle XVIII. I l'acabat del **campanar** és molt característic, té unes teules molt curioses i jo de petita pensava que s'assemblaven a les escates de peix. Però el que més m'agrada són les campanes i la tradició que tenim de tocar-les. Hi ha un **campaner** -en Jaume Tolrà- que ja és molt gran, però que encara les fa anar sobretot per les festes majors. Per mi aquesta tradició és excepcional, és tot un art, quan sonen és com místic. La sort que tenim és que hi ha un relleu per a quan es jubili en Jaume, en David Galceran que ja fa uns anys que també és campaner.

I l'hostal de la plaça què és?

Havia estat una fonda de poble molt senzilla a la que veníem amb els avis quan jo era petita. Al meu avi li agradava molt menjar de tant en tant al restaurant de l'hostal i recordo que sempre demanàvem canelons, escudella, carn d'olla i aquells gelats de vainilla al tall... en fi, el menjar català de tota la vida. El continuen portant la mateixa família de sempre, tot i que amb els anys s'ha anat renovant i ara és un restaurant de molta categoria, molt refinat.

Hostal de la Plaça

Cabrils és Vila Gastronòmica, oi?

Sí, aquí tenim **molts restaurants reconeguts** i ens ve gent de tot arreu per a menjar-hi. N'hi ha que porten molts anys i que tenen molta fama com Can Rin, el Xeflis, La Concòrdia, el Sal i Pebre... que fan cuina catalana i de proximitat. Per la **festa major de Santa Helena** se celebra al poble una **Mostra Gastronòmica** i tots aquests restaurats posen paradetes i fan tastets. És un esdeveniment que té molt d'èxit i ve moltíssima gent.

Hi ha molts rellotges de sol a Cabrils.

Sí, a Cabrils hi ha moltes masies que conserven els rellotges de sol antics. Hi ha un llibre de la ruta dels rellotges de sol que va escriure la Laura Bosch, que és una historiadora cabrilenca, i es pot seguir aquest itinerari tot fent una excursió. El rellotge que hi ha a la masia de Can Rin diuen que el va fer en Salvador Dalí, perquè es veu que de petit tenia vinculació amb el poble.

La Concòrdia

Si vens a Cabrils què no et pots perdre?

Aquí tenim La Concòrdia que és tota una institució; és podríem dir, el cor del poble. Els cabrilencs hi venim molt a esmorzar o a fer el vermut, però no és només un restaurant, és una entitat cultural i dins hi ha un teatre que està pendent de ser arreglat. Quan jo era petita, s'hi projectava cine a l'estiu; passaven dues pel·lícules i a la mitja part anaves al bar i compraves "xuxes" o un gelat. Ara hi tenim la seu social de la coral del poble, en la qual jo hi canto. La coral té més de cent anys i hi han passat moltes històries. Al començament només era d'homes i també va patir una escissió durant uns anys. Ara ens diem

Agrupació Coral La Concòrdia Santa Helena. Ah, i al local de La Concòrdia també hi ha una secció ciclista.

Després tenim el centre cívic La Fàbrica, que havia estat una de les moltes indústries tèxtils que hi havia hagut a Cabrils, l'edifici de la qual es va poder recuperar. Avui hi tenim la biblioteca municipal que és un encant.

Un altre edifici molt important és el casal de la gent gran, que havien estat les antigues escoles. Allà a part del bar del casal -que és un local obert al públic- també hi ha l'escola de música, que funciona de meravella.

IMPRESCINDIBLES CABRILS

CALDES D'ESTRAC

Entrevistem a
Anna Maluquer
Directora de la
Fundació Palau

Anna, què és aquest espai?

Això és la Fundació Palau de Caldes d'Estrac; la va crear en Josep Palau i Fabre, que va ser poeta, dramaturg, assagista i un gran biògraf de Pablo Picasso. Ell era fill d'un pintor i ja des de ben petit havia tingut relació amb el món de l'art -n'era un gran col·leccionista- i de la literatura; quan en Palau va fer setanta anys, com que no tenia fills, va voler buscar algun poble que l'acollís a ell i a la seva extensa col·lecció d'obres d'art... i aquí a Caldes d'Estrac li ho van posar molt fàcil. La fundació és una petita joia que tenim aquí al Maresme i tot just ara hem complert vint anys.

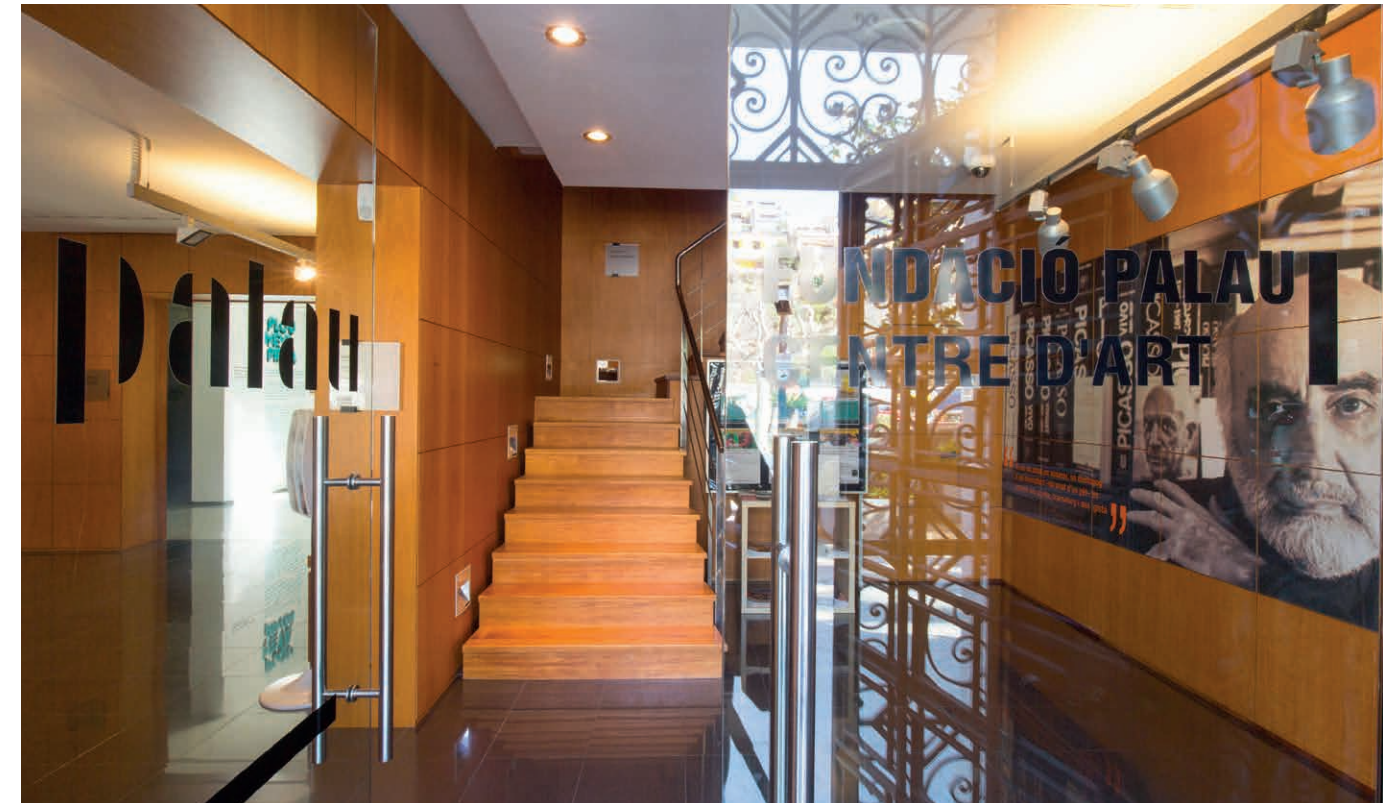

Fundació Palau
de Caldes d'Estrac

I de què constava la seva col·lecció?

En Palau tenia tota una col·lecció de pintura catalana del segle XX amb obres de Tàpies, Miró o Perejaume i també força peces d'en Picasso. En Palau escriu un llibre que es diu Picasso a Catalunya que relata tota la relació del pintor malagueny amb la nostra terra: el

temps que va passar a Gósol, a Cadaqués o a Barcelona... I com que va a visitar-lo sovint per a entrevistar-lo, al final els lliga una gran amistat. Hem d'imaginar que a un personatge així se li devia acostar gent de tota mena, però amb en Palau es va fer amic de debò i d'aquí que al final en posseís tanta obra.

Què no ens podem perdre de la Fundació Palau?

Doncs a la Fundació tenim dues exposicions permanents, per una banda, una col·lecció de pintura catalana que il·lustra tot el que va ser el segle XX i després, a la planta de dalt tenim la sala Picasso on hi ha unes seixanta peces de l'artista a més de dedicatòries, llibres, fotografies, gravats en linòleum i alguna ceràmica... tenim una mica de tot. També fem exposicions temporals on intentem donar sortida a artistes locals o de menys volada.

Una cosa molt maca és el festival de poesia que fem cada any al mes de juliol. Dura entre 10 i 12 dies i se celebra tant en aquest pati interior on ens trobem com a altres pobles del Maresme. És un festival que va iniciar el mateix senyor Palau amb una sèrie de recitals on es convidava a músics i on ell mateix i altres persones recitaven poemes. tot just ara hem complert vint anys.

Què més hi trobem a Caldes d'Estrac?

Aquesta població -aquí en diem Caldetes- disposa d'unes **fonts d'aigua calenta** i això va ser el que li va donar gran fama, sobretot entre l'alta societat catalana de finals del XIX i principis del segle XX. En aquella època molta gent coneguda, com en **Joan Maragall**, venien a prendre les **aigües termals** per motius de salut. El fet que tres anys després que s'inaugurés l'arribada a Mataró, el ferrocarril també arribés aquí, va fer que per molta gent de Barcelona fos més fàcil venir a Caldes

Aigües termals del Balneari de Caldes d'Estrac

que no pas pujar a la seva segona residència de Sant Gervasi. Aquí molts s'hi construïren cases, entre ells el marquès de Comillas, i això va fer que també molts aristòcrates i gent de diners vinguessin a viure a Caldes.

Nucli antic de Caldes d'Estrac

Can Nadal

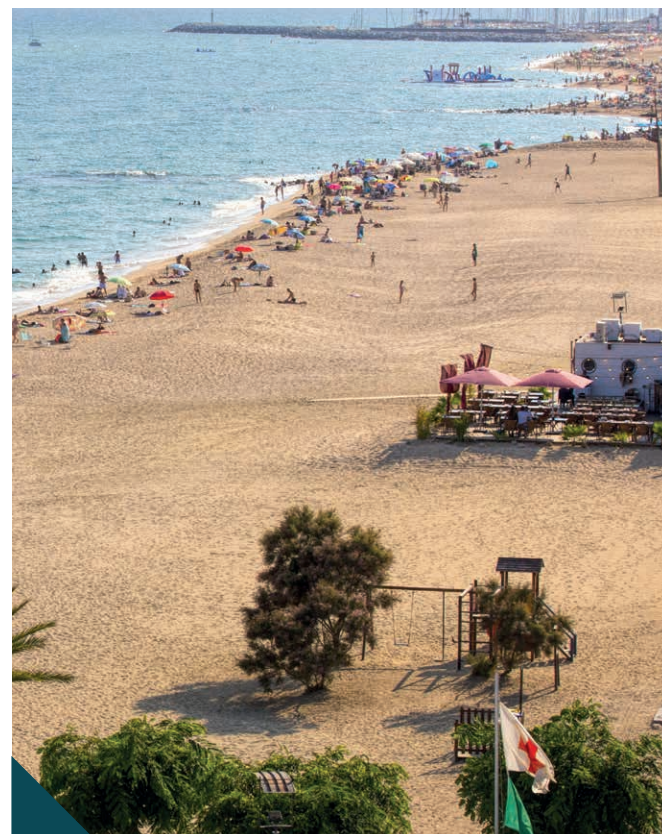
A vui encara queden unes quantes com la de **Can Nadal**, per exemple, que estava just davant de la casa del marquès de Comillas (aquesta va desaparèixer) i a la platja hi ha la famosa **Bombonera**.

Quin és el teu racó de Caldetes?

Definitivament, el **nucli antic**: voltar per darrere l'església, passar per Can Milans on hi ha la biblioteca... allà hi ha uns petits raconets que són dignes d'admiració. Ah! Una cosa que fem per encàrrec són les rutes literàries pel poble. Des de la Fundació pugem al **parc de Can Muntanyà** i allà explico la llegenda dels gegants de Caldes d'Estrac que té a veure amb aquest turó; després passem pel safareig

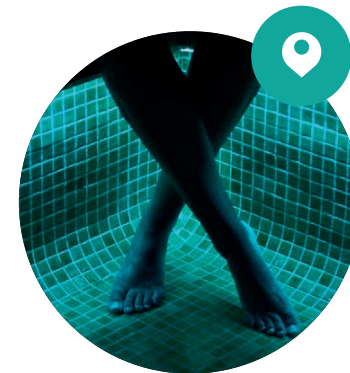
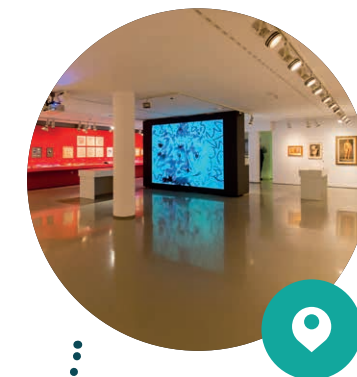
Nucli antic de Caldetes
(Caldes d'Estrac)

Platges de
Caldes d'Estrac

públic -que és també d'aigua calenta- anem fins a l'església, baixem a la capella de la Mare de Déu del Remei... i anem llegint els poemes de Maragall. També hi ha la possibilitat de fer el combinat de ruta literària i posterior visita a la Fundació.

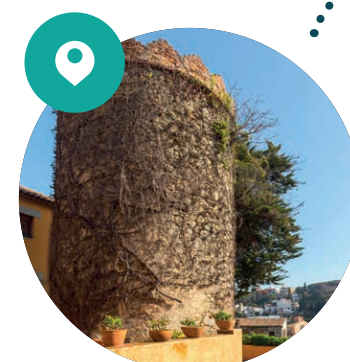
Fundació
Palau

Balneari
Caldes
d'Estrac

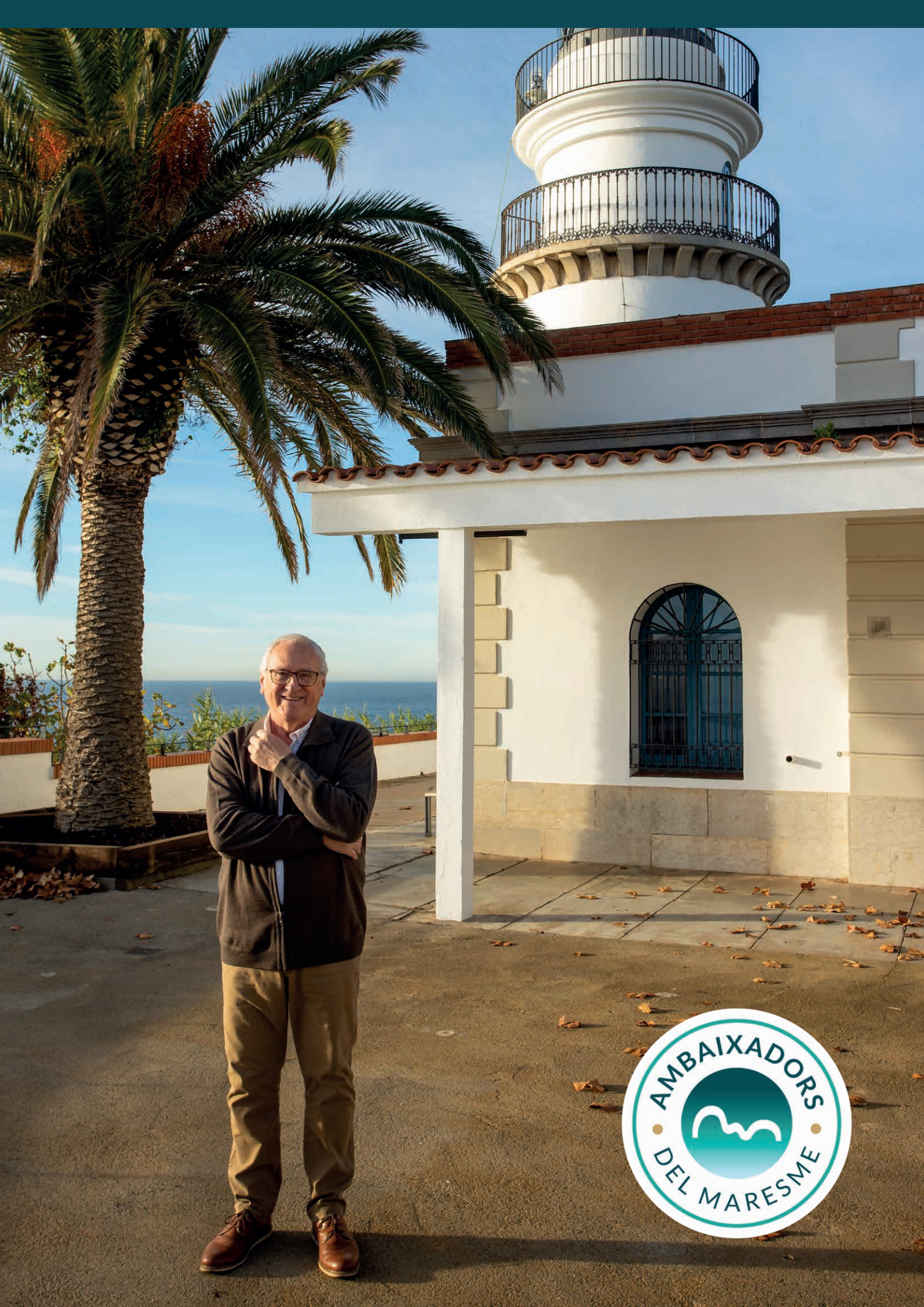
Parc
de Can
Muntanyà

Torre
verda

IMPRESCINDIBLES CALDES D'ESTRAC

CALELLA

“

Entrevistem a
Ramon Villaret
Ciutadà de Calella

On estem, Ramon, què és aquest indret?

Estem en el millor indret que pot tenir Calella, la seva icona per excel·lència: el nostre far. Es va construir el 1859 i aquest 15 de desembre complirà cent seixanta-quatre anys.

Primer va començar amb una llum d'oli, després ja va passar a ser de parafina fins que es va electrificar. Hi havia hagut un senyor que se'n cuidava, però als anys vuitanta el sistema es va automatitzar i va deixar d'haver-hi farer. Finalment, el 2011 va haver-hi una gran reforma i la casa del senyor que se n'ocupava es va convertir en un **centre d'interpretació**. Avui en dia el far continua funcionant.

Què significa el far per als calellencs?

En aquest far -a més de ser la icona del nostre poble- s'hi fan moltes activitats populars: als festivals d'estiu hi actua gent de molta rellevància, hi arriben curses, s'hi fan casaments... i quan és l'hora de solidaritzar amb causes socials com és per exemple el càncer de mama, llavors aquesta icona s'il·lumina de color rosa.

també hi ha una colla de gent que cada 15 de desembre pugen aquí dalt de nit per a cantar-li el feliç aniversari al far. És una cosa que va començar fa uns catorze anys i ha anat creixent fins el dia d'avui que s'hi uneix molta gent de poble. Es brinda amb cava i es fa una mica de celebració.

Interior del Far de Calella

I abans del far, hi havia res aquí?

En aquest punt hi havia hagut una **torre de defensa** que servia per avisar al poble dels atacs dels sarraïns. A sota la roca on avui hi ha el far hi ha un racó d'aigües molt tranquil·les, els sarraïns ho sabien, i per això hi fondejaven. Quan això passava, des de la torre de guaita s'avisava als vilatans amb un foc i la gent podia fugir muntanya amunt. El 25 de desembre del 1521 fins i tot van segrestar a uns quants del poble i van demanar un rescat per ells.

Platja de Calella

Què recomanaries de Calella a algú que no la conegui?

D'entrada et diria la **platja**, aquesta platja de tres quilòmetres de sorra daurada. La seva composició és el sauló que al llarg d'anys i anys ha baixat des del Montnegre amb les rieres (i el riu Tordera) i s'ha anat dipositant aquí. És una meravella.

A part d'això tenim un **eix comercial** maquíssim amb moltíssimes botigues a banda i banda del carrer de l'Església i de fet conservem alguns comerços tradicionals que fa moltíssims anys que funcionen.

Un exemple entre molts altres que hi ha et diria la carnisseria històrica de Can Vives, que acaba de fer 175 anys. Jo mateix gestionava un comerç històric a Calella, Can Villaret, però per desgràcia vaig haver de tancar-lo quan em vaig jubilar perquè no tenia relleu generacional.

Al centre també tenim molts **edificis de l'arquitecte Jeroni Martorell** que val la pena conèixer: entre d'altres està el **mercat municipal** i la **biblioteca** que és una capseta de bombons.

Calella també és conegut per la seva extensa oferta hotelera, oi?

Sí, tenim una oferta magnífica i els hotelers han apostat molt últimament en millorar les instal·lacions; ara fins i tot ja tenim uns quants hotels de cinc estrelles. Estem a la cresta del turisme! Ah! I també tenim una proposta gastronòmica molt variada: a Calella pots venir a menjar des del Frankfurt fins al plat més exquisit que et puguis trobar.

Plaça de l'Ajuntament

I alguna festivitat que vulguis destacar?

Et diria la Fira de Calella i de l'Alt Maresme que se celebra al setembre, la triatló internacional Ironman (octubre) i l'Oktoberfest, la festa de la cervesa (octubre)

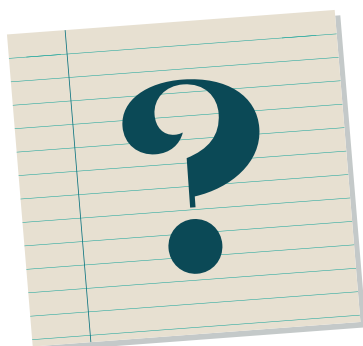

Ironman
de Calella

Oktoberfest
de Calella

Explica'ns
alguna curiositat
de Calella.

Doncs als anys trenta a tot Catalunya va haver-hi una gran crisi social i aquí a Calella molta gent es va quedar sense feina i patint moltes dificultats. Llavors l'Ajuntament va tenir la idea de demanar-li a l'arquitecte Jeroni Martorell que construís una casa a l'avinguda del parc per rifar-la entre els vilatans. Van fer unes paperetes per la rifa que valien dues pessetes i deu cèntims de timbre que ara s'exposen al **Museu-Arxiu Municipal de Calella**. Ara estic bussejant als arxius darrere de saber a qui li va tocar...

*Museu del
Turisme i
Museu Arxiu
Municipal*

*Refugi
antiaeri*

Torretes

*Parc
Dalman*

IMPRESCINDIBLES
CALELLA

CANET DE MAR

“

Entrevistem a
Gemma Martí
Comissària de
l'any Domènech

Gemma, posa'ns en context sobre qui va ser en Lluís Domènech i Montaner.

En Domènech era fill d'una família burgesa, per tant, va tenir moltes possibilitats a l'hora d'estudiar primer ciències exactes i naturals i després arquitectura. La sort de tenir família i amistats burgeses van ser clau perquè els oncles i els cunyats que tenen diners són els primers d'encarregar-li projectes. Les cases que veiem aquí a **Canet de Mar** són d'aquest primer període:

la **Casa Roura** és un projecte que fa per la seva cunyada i el **Castell de Santa Florentina** és una reforma que fa pel seu oncle Ramon Muntaner. És a partir de l'Exposició Universal de Barcelona del 1888 quan ja començarà a rebre encàrrecs de la burgesia d'altres ciutats i a partir de llavors ja projecta edificis com el Palau de la Música o l'Hospital de Sant Pau que avui són Patrimoni Mundial per la UNESCO.

Casa Roura

Castell de Santa Florentina

I aquesta Casa Domènech on estem va ser casa seva...

Aquest és l'espai que Lluís Domènech i Montaner va reformar per convertir-lo en la casa familiar quan ja era un arquitecte consagrat. La seva mare era filla de Canet de Mar i la seva dona, la Maria Roura, també era de Canet de Mar i, per tant, tot i viure a Barcelona, es traslladaven fins aquí a passar llargues temporades. Ell adquireix tres cases de poble i les comunica per un gran pati. Una de les tres cases -Can Rocosa- se l'arregla com a despatx i aquí serà on projectarà les seves obres més importants.

Casa Domènech i Montaner

L'Hospital de Sant Pau de Barcelona i l'Institut Pere Mata de Reus són projectats aquí a Canet. I no serà fins al 1918 que decideix reformar les altres dues cases antigues que estan situades al carrer principal de Canet, a la cantonada entre les dues rieres, el que avui coneixem com **Casa Domènech i Montaner**. Aquesta vivenda familiar serà l'última obra que Lluís Domènech i Montaner projectarà dins de la seva carrera com a arquitecte.

Cementiri de
Canet de Mar

Escaleres
de Sant Crist

Què hi podem veure aquí a la Casa Domènech?

A partir del 1904, l'arquitecte aprofita proves d'altres obres o peces que sobraven per anar decorant casa seva, per tant, acaba convertint la seva casa en un museu. Si ens anem fixant en la decoració hi trobarem les proves que fa per les llindes de la Casa Lleó Morera del passeig de Gràcia; també hi ha els arrambadors del Palau de la Música; al menjador hi ha tota la ceràmica que va utilitzar per revestir l'església del Seminari de Comillas... i al despatx on treballava

conserva els mobles que es va fer a mida, com la taula basculant i la llibreria. Ah! I com a seguidor dels corrents higienistes aquesta serà la primera casa que tindrà bany complet a l'interior. A part de la Casa Domènech, a Canet també hi ha moltes d'altres obres seves, com la **Casa Roura**, l'**Ateneu de Canet** -que ara és la **biblioteca municipal**- el **Castell de Santa Florentina**, alguns panteons del **cementiri de Canet**, inclòs el seu mateix on no va ser enterrat mai per qüestions polítiques durant la dictadura de Primo de Rivera.

A part de l'extens llegat modernista, què més no et pots perdre si vens a Canet?

A part de la platja -que és espectacular- i els carrerons del nucli antic amb les Escaleres de Sant Crist o el Santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia aquí fem la Festa Modernista al setembre. És molt bonica i viva: es posen paradetes d'artesanía, es fan recreacions històriques, visites guiades tant pel centre com pel Castell de Santa Florentina... La Festa Modernista és l'única vegada de l'any que es pot veure a la cripta modernista del castell, que és un espai privat que normalment està tancat al públic.

Fira Modernista
de Canet

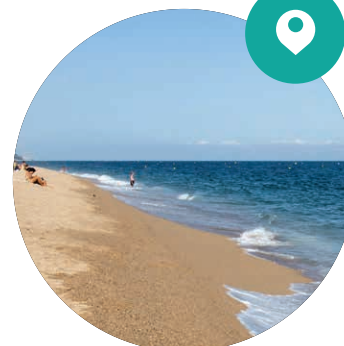

I teniu alguna novetat destacable al poble, oi?

Ara tot just acabem de reobrir l'Odèon, que feia dècades que estava tancat i en estat ruïnós. És una obra que va fer en Rafael Masó per l'antiga cooperativa La Canetenca el 1923 i que va arribar a ser un centre cultural importantíssim a Catalunya. Has de pensar que aquí és on van començar, per exemple, els Comediants (això va ser el seu primer local d'assaig) i també es van celebrar els festivals de cançó d'aquella època. Abans que naixés el Canet Rock, moltes companyies importants ja havien actuat a l'Odèon.

Platja del Canaió

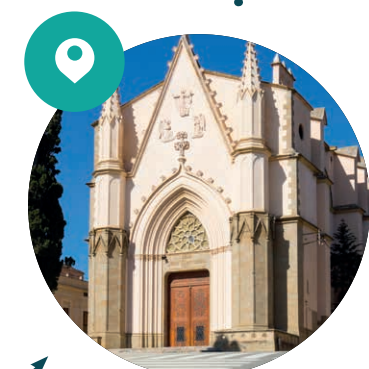
Casa Museu Domènech i Montaner

Cementiri

Castell de Santa Florentina

Santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia

IMPRESCINDIBLES CANET DE MAR

DOSRIUS

“

Entrevistem a
Paloma Vicente
Propietària de
Rukimon

Instal·lacions
de Rukimon

Paloma, què és aquest indret ple de rucs?

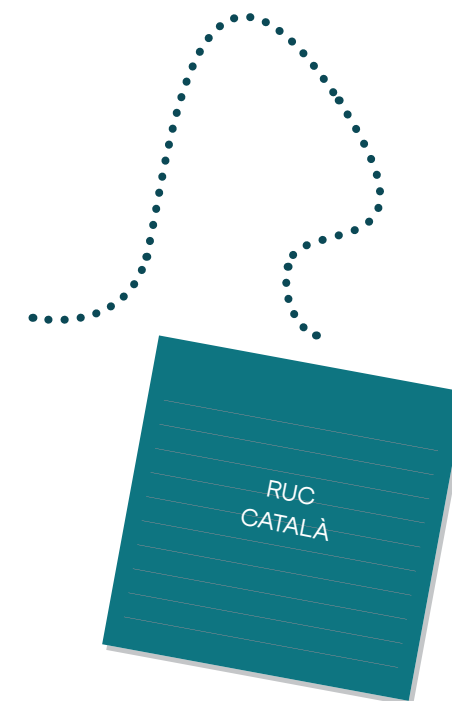
Estem en un lloc que es diu Rukimon situat a la serralada del Corredor -dins el **parc natural del Montnegre i el Corredor**- que és una reserva on viuen una quarantena de rucs aproximadament.

Veig que no tots els rucs són iguals...

Apart del ruc català, aquí tenim totes les races més properes que existeixen, això vol dir les de la península Ibèrica, moltes de les quals estan en perill d'extinció. El cas és que el ruc com a animal no està en perill d'extinció -perquè hi ha molts països en vies de desenvolupament on encara es fan servir molt- però aquí ja no tenen massa utilitat i algunes races ja gairebé no es crien.

Tenim la raça del País Basc que es diu de las Encartaciones; la raça zamorano - leonesa, que és la del centre del país; la raça andalusa; la catalana i la raça majorera que és la de les illes Canàries. Aquestes són les races més properes que tenim i després tenim alguns exemplars d'algunes races franceses i també africanes.

Nosaltres aquí hem estat criadors fins fa ben poc i ara tenim la missió de trobar utilitats actuals als rucs perquè no desapareguin. Una d'elles la neteja dels boscos per a prevenir els incendis, per exemple.

Senderisme

Què hi poden fer els visitants a Rukimon?

Aquí fem moltes activitats per escoles i per famílies els caps de setmana. La tasca més important és sobretot de **sensibilització**, que els nanos coneguin els rucs perquè no és tan fàcil de trobar-los pel món. Hi ha opció donar-los-hi menjar i de conèixer les races -donat que aquest és l'únic lloc del país on les pots veure totes- i que treballin amb els animals i que siguin capaços de relacionar-se amb ells. Busquem una aproximació una mica emocional. Després per les famílies, hi ha l'opció d'agafar un ruc i anar a **fer senderisme** amb ell; hi ha rutes des de mitja horeta fins a tot un dia sencer per dins del parc natural del Montnegre i el Corredor.

I feu alguna mena de teràpia amb els animals?

Sí, també oferim activitats de contacte més directe amb els rucs, que són més privades, més selectives i que es fan amb una o dues persones per treballar en l'aspecte de la recerca personal. També treballem amb persones que tenen necessitats especials,

com per exemple els nens amb autisme. Quan es parla d'equinoteràpia es parla sempre de cavalls, en canvi, els rucs són ideals perquè hem de pensar que són animals molt tranquils, molt manyacs, molt familiars. Són molt fàcils, com si tinguéssis un gos.

Teràpies amb animals

Santuari del Corredor

Què més podem fer a Dosrius dins el parc natural del Montnegre i el Corredor?

Dosrius és un municipi amb molta extensió i aquí al Corredor, que és un bosc molt típic mediterrani amb alzines, sureres, roures, pins hi tens moltes rutes marcades per caminar que passen per un dolmen, per un antic **pou de glaç** o per les antigues **pedreres**

de granit... Nosaltres estem al sector de la serralada del Corredor i el punt més alt aquí és el **santuari del Corredor** on hi ha el Centre d'Informació del parc natural; és un punt on comencen moltes de les rutes de senderisme. Allà també hi ha una masia que avui és un restaurant.

Què no ens podem perdre a Dosrius?

Aquest poble té tres nuclis de població: el mateix Dosrius, Canyamars i Can Massuet del Far que és una urbanització.

La part de Canyamars és una zona molt bonica, molt humida amb una **vegetació exuberant** que no té res a veure amb la d'aquí dalt. Allà també hi ha molts camins bonics per fer: el camí que segueix la riera, el que va de Canyamars fins al poble de Dosrius, que va ser recuperat fa poc... També pots anar a visitar les ermites, la d'aquí del Far, l'ermita de Sant Llop, l'església de Sant Esteve de Canyamars, que és del segle XIV...

pel que fa a activitats familiars, a baix a Canyamars hi ha unes quantes: el **Bosc Vertical**; **Can Gel**, que és una granja de vaques històrica que continua en actiu i que actualment és visitable; un allotjament de cabanes als arbres, **Cabanes Dosrius**; un espai de paintball...

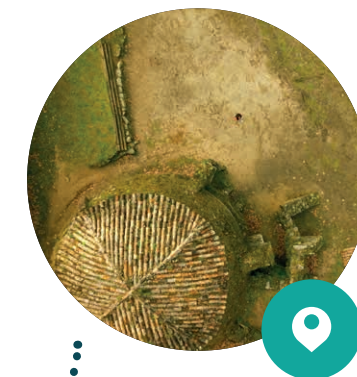
I pel que fa a festes?

La Fira Medieval de Dosrius és molt coneguda, se celebra el segon cap de setmana d'octubre; hi ha paradetes, hi ha recreació històrica, hi ha menjar... I una altra cosa molt curiosa i particular al mes de maig és la **Plantada del Maig**, que ve de molt antic i que està relacionat amb la vida a pagès. Tallen un arbre ben alt, un pollancre, el porten a collibè fins a Canyamars i el planten al mig de la plaça... és digne de veure. Ah, i des del 2017 la nit de Nadal, a l'església de Sant Esteve, s'ha recuperat el **Cant de la Sibil·la**.

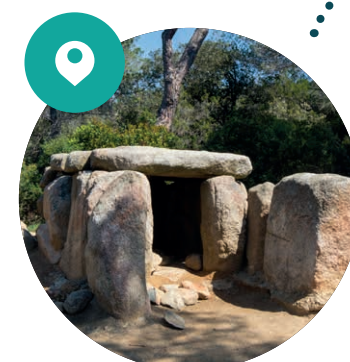
Església de Sant Esteve de Canyamars, Dosrius

Pou de Glas de Canyamars

Santuari del Corredor

Reserva de rius, Rukimon

Dolmen Ca l'Arenes

IMPRESCINDIBLES DOSRIUS

EL MASNOU

Entrevistem a
Miguel Aldana
Xef i propietari del
restaurant Tresmacarrons

Miquel,
explica'ns
com comences
amb aquest
restaurant.

En què va canviar
rebre l'estrella
Michelin? Tens un
públic diferent
des de llavors?

El projecte comença l'any 2008 i al principi ens costa molt arrencar perquè, per una banda enganxem de ple la recessió econòmica i també perquè ningú et coneix, però el 2011 comencem a sortir a la premsa, es parla de nosaltres, ens posem una mica de moda i la gent comença a venir. Però l'abans i el després arriba el 2015 quan ens donen l'estrella Michelin. En aquell moment la teva xarxa de possibles clients creix de forma exponencial perquè surts a tot arreu.

Va canviar en tot el procés. L'estrella suposa un canvi d'hàbits, un canvi de rol, de rutines i d'elaboracions. Un exemple és que hem d'introduir una carta de vins interessants i diferents, cosa que és gairebé obligatòria en tots els restaurants gastronòmics perquè al final és el que espera el client que ve a fer un menú degustació. Pel que fa al públic, després de l'estrella hem continuat tenint clients catalans. I d'estrangers també ens en venen perquè ens veuen a les guies, però el nostre client principal és el d'aquí de la comarca i com a molt de Barcelona.

Restaurant
Tresmacarrons

Què hi podem
menjar aquí?

Nosaltres fem cuina catalana tradicional de temporada. El plat estrella del restaurant són els canelons; fa catorze anys que els fem i mai els hem tret de la carta. I cada temporada treballem el producte que hi ha d'una manera molt dinàmica: quan acaben les coliflors comencen les carxofes, a principi de gener hi ha tòfona i el pèsol... Per exemple, els canelons els fem de temporada perquè si bé el farcit sempre és el mateix, la crema canviarà segons el mes: pot ser de ceps, de tòfona, de múrgoles... I així anem trampejant tot l'any.

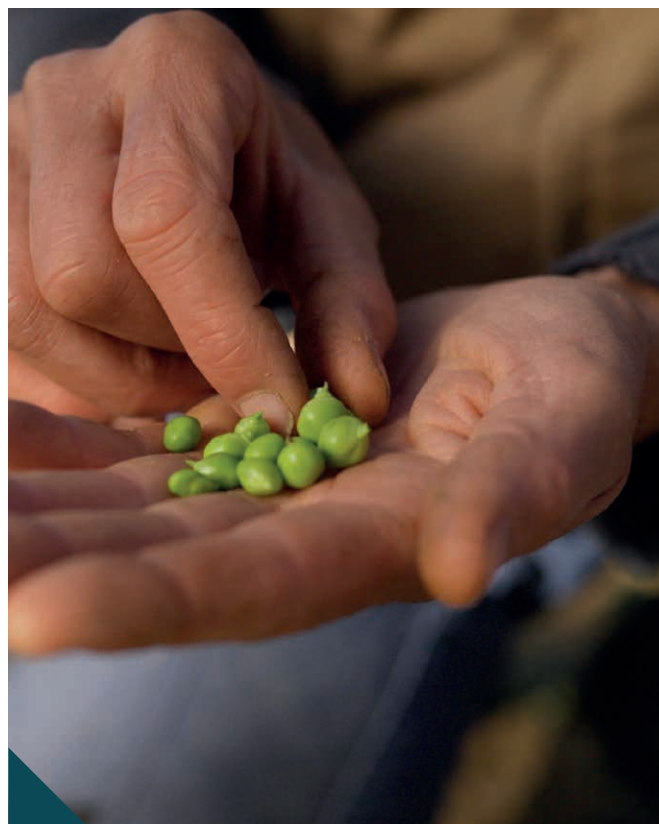
RESTAURANT
TRESMACARRONS

I el producte que fas servir és del Maresme...

Gairebé tot ho porto de les Cinc Sènies, de Mataró. Aquí la sort que tenim és aquest microclima tan especial que ajuda a produir fruites, verdures i hortalisses excel·lents. Tenim el pèsol i la maduixa que són molt identitaris del Maresme i n'estem orgullosos, però, per exemple, també tenim uns tomàquets extraordinaris i si t'hi fixes bé aquí a la comarca tothom té tomaqueres plantades per tot arreu. Del Maresme també són boníssimes les carxofes, els moniatos, els calçots, els cogombres i una altra cosa que no és tan coneguda i que és molt nostra: l'albergínia blanca. No amarga gens, és dolça i amb una textura molt amorosa que es desfà a la boca. La veritat és que l'hort que tenim al Maresme és una meravella, una sort.

Maduixes del Maresme

Pèsols del Maresme

Club Nàutic del Masnou

A part de menjar-hi bé, què més hi podem fer al Masnou?

Som un poble 100% de mar i de muntanya i tenim a tocar una cosa amb l'altre. A part de venir a la platja, aquí tenim el Club Nàutic on fan cursets de vela i a més tenen la seva piscina i les seves xarxes de vòlei a la platja. I també està l'Ocata Vent, que és un petit club de gent que li agrada navegar. Aquí al Masnou estem molt arrelats al món de la vela: es fa windsurf, patí català... i els de tota la vida també sortim de tant en tant a pescar amb la barqueta.

De fet, al poble tenim el Museu Municipal de la Nàutica, perquè històricament hem estat sempre lligats al mar. Fins fa no tant les barques dels pescadors estaven barrades aquí a la platja i en aquest barri d'Ocata on estem, totes les cases que veus en primera i segona línia són les típiques cases de pescador.

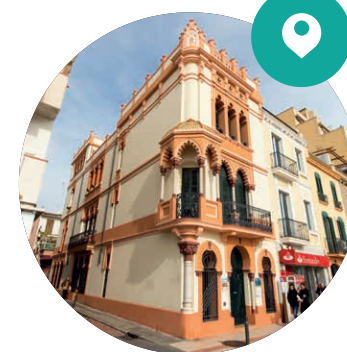
Quin és el teu racó màgic del Masnou?

Ho tinc claríssim. Quan surts a navegar, mires cap al poble i veus aquella postal de casetes baixes davant del mar i just darrere les muntanyes cobertes de pins que enfilen cap amunt. És una visió preciosa de mar i muntanya, la foto perfecta del que som. Una fotografia 100% Maresme.

Skyline del Masnou

Museu
Municipal de
la Nàutica

Casa de
Cultura

Itinerari
El
Masnou,
terra de
mar

Port del
Masnou

IMPRESCINDIBLES EL MASNOU

MALGRAT DE MAR

“

Entrevistem a
Mònica Estalayo
Directora del
Càmping del Mar

Què és aquest espai, Mònica?

Estem al **parc Francesc Macià**, que és una àrea verda pública molt característica de Malgrat. És un indret molt interessant per als nens i nenes d'edats molt diferents, donat que hi ha espais de jocs diferenciats, molt variats i per a tothom. Hi tens **tirolines**, **tobogans**, jocs per fer música, jocs de sorra o també aquestes **escultures gegants** tan divertides que representen magdalenes, croissants, llapis, gomes d'esborrar, flors, bolets...

Amés a més, hi ha espais de pícnic a l'ombra on pots quedar-te a menjar, en definitiva, les famílies hi poden passar el dia, ja que és un lloc molt divertit i d'accés lliure. Dins el parc també hi ha una mena d'amfiteatre on es fan molts actes i espectacles; és un indret on sempre coincidim la gent de Malgrat quan hi ha alguna festa.

Parc Francesc Macià

I què podem veure a Malgrat de Mar si venim a fer turisme?

Ami m'encanta el **Parc del Castell** perquè des d'allà pots veure tot el patrimoni que tenim aquí al poble: d'una banda, el nucli històric i de l'altra el turó d'en Serra, que és on hi ha les **Mines de Can Palomeres**; també veus el Pla de Grau -que és la nostra zona agrícola- i la platja amb la Piona, que és tot un símbol del Malgrat.

Parc del Castell de Malgrat de Mar

Explica'm què són les Mines i la Piona...

Les Mines de Can Palomeres són unes antigues mines de ferro de principis del segle XX que estan ubicades al turó d'en Serra. Per poder carregar el ferro que extreien d'aquestes mines van construir una estructura de vagonetes que anava des de l'explotació a dalt del turó fins ben bé el mig del mar. Per això, davant la platja es va construir una estructura de formigó des d'on es carregaven els vaixells, aquesta estructura es coneix com **la Piona**.

Mines de Can Palomeres Malgrat de Mar

Torre de vigilància
del Castell

Parc del Castell

I el castell?

No és un castell com a tal sinó que forma part de la xarxa de **torretes de vigilància** -les torres de guaita- que hi havia a tota aquesta zona des d'Hostalric fins a Cabrera, que es van fer per vigilar el mar al segle XVI. A la nostra podem accedir-hi amb un ascensor inclinat de vidre que s'agafa a un indret del centre que aquí a Malgrat coneixem com la plaça de la Barretina, però que realment es diu plaça Anselm Claver.

A dalt del castell és molt bonic amb tot un parc al voltant de la torre que es coneix com el Parc del Castell: des de fa poc en aquest parc i al Pla de Pineda s'hi ha creat un hàbitat amb la biodiversitat adequada perquè hi vinguin les papallones. És el primer **bosc públic de papallones** que hi ha a Catalunya i és gratuït.

A Malgrat de Mar teniu una zona agrícola molt important, el Pla de Grau, això vol dir que tindreu bones verdures, oi?

Sense dubte la collita més característica de Malgrat és la **mongeta del ganxet DOP Pla de Grau** que és molt coneguda. Però aquí també es fan molt bé les escaroles i els enciams, les carabasses, les patates, els tomàquets... Tot això es pot trobar al **Mercat Municipal** que treballa cada dia i després hi ha el mercat setmanal -que és els dijous a la plaça Catalunya- on ve molta gent d'altres pobles del Maresme per comprar als pagesos.

Teniu a Malgrat alguna festivitat que sigui especialment sonada?

Aquí tenim les dues festes majors d'hivern i d'estiu que són la de **Sant Roc** i la de **Sant Nicolau**, els patrons del poble. Com a totes les festes majors hi ha ball, activitats esportives, els gegants Bernat i Eulàlia... i una altra cosa que és molt nostra i molt de Malgrat que és la **tirada de síndries**. Antigament, fa molt de temps, es llençaven ànecs vius al mar des d'unes barques i la gent saltava a l'aigua per agafar-los; fa uns

anys es va recuperar aquesta tradició, però ara el que es llencen al mar són síndries. Et llences a l'aigua, nedes i si l'agafes doncs és teva. És molt divertit. I així una altra cosa molt curiosa i característica només de Malgrat és la **Festa dels Empestats**, que se celebra des de fa uns anys i que té a veure amb l'epidèmia de la pesta que hi va haver aquí. Es fan representacions teatralitzades a diferents racons del poble.

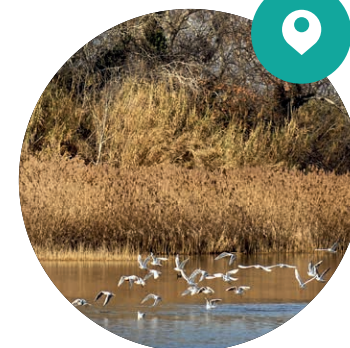

Festa dels Empestats

I alguna curiositat del poble?

Durant la guerra civil, davant la costa de Malgrat de Mar es va enfonsar un vaixell -el Ciutat de Barcelona- després de ser torpedinat. Actualment l'àncora d'aquest vaixell està col·locat a l'inici del passeig marítim així com un monument als brigadistes internacionals. Alguns d'ells van morir a l'atac i altres es van salvar gràcies a l'ajuda dels pescadors.

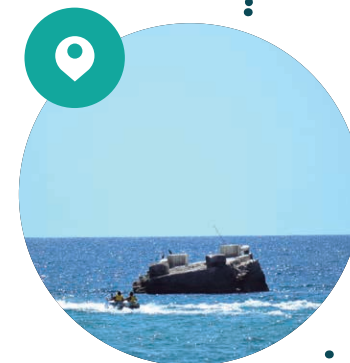
Desembocadura de la Tordera

Parc Francesc Macià

Església de Sant Nicolau

La Pilona

Platges de Malgrat de Mar

IMPRESCINDIBLES
MALGRAT DE MAR

MATARÓ

“

Entrevistem a
Quim Alfonso
President de la colla
castellera Capgrossos

On estem, Quim?

Això és el local dels **Capgrossos de Mataró**, la primera colla casteller del Maresme, nascuda el 1996. Aquí és on nosaltres passem la nostra vida castellera; per una banda, és el lloc on assagem (l'espai està construït ad hoc per a fer-hi castells, amb sostres alts, xarxa protectora i terra atenuant) i per altra és l'indret on fem la major part de la vida social.

Capgrossos de Mataró.
Primera colla casteller del Maresme

Per algú que no conegui com funciona el món casteller, què són els castells?

Els castells tenen dos vessants. El primer, que és la que veu tothom quan va a plaça o quan mira la televisió, que són les estructures humanes que et deixen bocabadat i que provoquen tantes emocions. Però aquesta només és la part visible. El vessant important del món casteller és el que no es veu, que són els valors dels castells -fet pel qual la UNESCO va considerar-los Patrimoni Immaterial de la Humanitat- perquè els castells són el paradigma del **treball en equip**, de la **solidaritat**, de la **integració**, del tothom hi és benvingut, del tothom és igual, del respecte per la diferència, del no preguntar per què vens, ni d'on vens, ni per què ho fas.

Castellers
de Mataró

Tothom pot fer castells?

Tothom, absolutament tothom, no hi ha cap barrera. A les posicions dels castells hi calen persones altes, baixes,... de tota mena.

Nosaltres assagem aquí cada dimarts i cada divendres des del mes de febrer fins al mes de novembre des de quarts de 20 h fins a les 23 h. Quan algú nou arriba, és atès per l'equip de nouvinguts que és un

grup de persones que explica com és un castell i com participar-hi. Expliquem quines posicions es poden fer dins el castell o en cas de tenir alguna limitació física o de salut, quines altres tasques es poden dur a terme com per exemple tocar el tabal o la gralla, fer fotos, guardar bosses o repartir aigua entre altres coses. **Tothom és benvingut** tingui l'edat que tingui i aquí la gent sempre se sent molt acollida.

Què més podem fer a Mataró?

Necessaries 365 dies per fer-ho tot. A qui li agradi l'arquitectura pot triar entre premodernisme, modernisme, neoclàssic, barroc...

Aquí va néixer Puig i Cadafalch, que va ser arquitecte municipal i que entre altres coses va fer a Mataró la **Casa Coll i Regàs** i el mercat **El Rengle** a la plaça Gran. Molt a prop està la **basílica de Santa Maria**, amb una façana neoclàssica preciosa i que a dins té el **conjunt barroc dels Dolors**, l'obra pictòrica d'Antoni Viladomat que és conegut arreu del món.

bé, a Mataró també conservem la primera obra feta per l'Antoni Gaudí, la **Nau Gaudí**, que formava part d'una fàbrica tèxtil i que avui és la seu del Museu d'Art Contemporani de Mataró i que acull la Col·lecció Bassat.

I a part de l'arquitectura... tens restaurants de tota mena, tens opcions esportives de mar i de muntanya, tens festivitats al llarg de l'any, tens teatres i cinemes, tens llocs per anar a comprar...

Al Maresme, si volem veure castells a plaça, on hem d'anar?

La diada castellera per excel·lència és la **diada de Santes** per la Festa Major de Mataró. Tothom del Maresme hauria de veure-la un cop a la vida perquè és una actuació molt important i venen dues colles que són molt potents. Altres diades a Mataró són la de Sant Jordi,

la del nostre Aniversari que es fa al juny, i la de la Mariona Galindo, que és al novembre a més d'algunes actuacions petites als barris. Altres diades importants que es fan al Maresme són la de Sant Joan a Vilassar de Mar o la de la festa major de Premià de Mar entre altres.

DIADA DE
LES SANTES
DE MATARÓ

Mercat
El Rengle

Casa Coll i Regàs

Mataró té moltes curiositats...
Explica'ns alguna.

Sí, el nucli antic de dins de muralles conserva per exemple el que en diem les xafarderes, que són unes gelosies de fusta a les finestres molt característiques d'aquí. Les xafarderes permeten airejar la casa quan fa calor, però a més a més, permeten mirar fora sense que et vegin a tu. I també hi ha les mitges-portes. Estan als carrers que miren cap al mar per on abans baixaven les rieres i els torrents. La gent tenien una porta partida en dos, precisament per protegir la casa quan baixava l'aigua.

I aquí què hem de menjar?

A Mataró demana el que vulguis de productes de proximitat, perquè tenim la **zona agrícola de les Cinc Sènies** que és un patrimoni del Maresme on treballen molts pagesos a qui hauríem de fer un homenatge. Un plat molt típic nostre és la sèpia amb pèsols; i de dolç cal tastar les típiques neules de **Casa Graupera**, les xocolates de l'Uñó, els gelats de la Granja Caralt o les orxates de la Verdú... per dir-ne algunes.

Vista de les Cinc Sènies

IMPRESCINDIBLES
MATARÓ

MONTGAT

“

Entrevistem a
Abelard Chimisanas
Ciutadà de
Montgat

On estem, Abelard?

I totes aquestes instal·lacions militars que hi veiem, què són?

Estem al turó de les **Bateries de Montgat**. El 1898 aquest complex defensiu es va construir amb motiu de guerra de Cuba. Es va fer aquí perquè des d'aquest punt elevat -juntament amb la muntanya Montjuïc- es podrien defensar Badalona i Barcelona d'un eventual atac per mar que mai va succeir. Després, durant la Guerra Civil només es van fer servir per fer pràctiques i als anys vuitanta el ministeri va vendre les instal·lacions a l'ajuntament. Ara és un dels espais verds públics de Montgat.

Avui en dia tenim dos canons dels quatre que hi va haver originalment. A sota de cada canó hi ha el polvorí a dintre la muntanya i cadascun d'ells té un armariet d'obra que servia per emmagatzemar l'artilleria que s'anava a fer servir de manera més immediata. Des del polvorí fins al magatzem exterior la munició pujava per uns muntacàrregues.

Bateries de Montgat

Ermita de
Sant Martí

Torre de guaita
de Ca l'Alsina

I a Montgat quines altres construccions històriques hi podem veure?

Aquí a sota hi ha l'ermita de **Sant Martí**, que és molt i molt antiga, del 1027, o sigui que aviat en podrem celebrar el mil·lenari. És molt petiteta, però està molt ben conservada i encara s'hi fan cerimònies. Ah! I una altra cosa interessantíssima és la **torre de guaita de Ca l'Alsina**, que és una torre de defensa del segle XVI que havia format part d'una masia.

Barri de les Mallorquines de Montgat

Hi ha alguna festivitat a Montgat, que sigui especial?

Aquí hi ha dues festes majors, la de Sant Joan, al Barri Vell i la de Sant Jordi, a les Mallorquines. Però la festa més especial de Montgat és la **Commemoració del Desembarcament**, que es fa la vigília de l'11 de setembre. L'any 1705 les tropes dels Miquelets i els vaixells anglesos es van concentrar aquí per atacar Barcelona que aleshores estava dominada pels Borbons. Des de Montgat van atacar Barcelona i la van conquerir, però, vaja, que uns anys més tard, el 1714, la vam tornar a perdre.

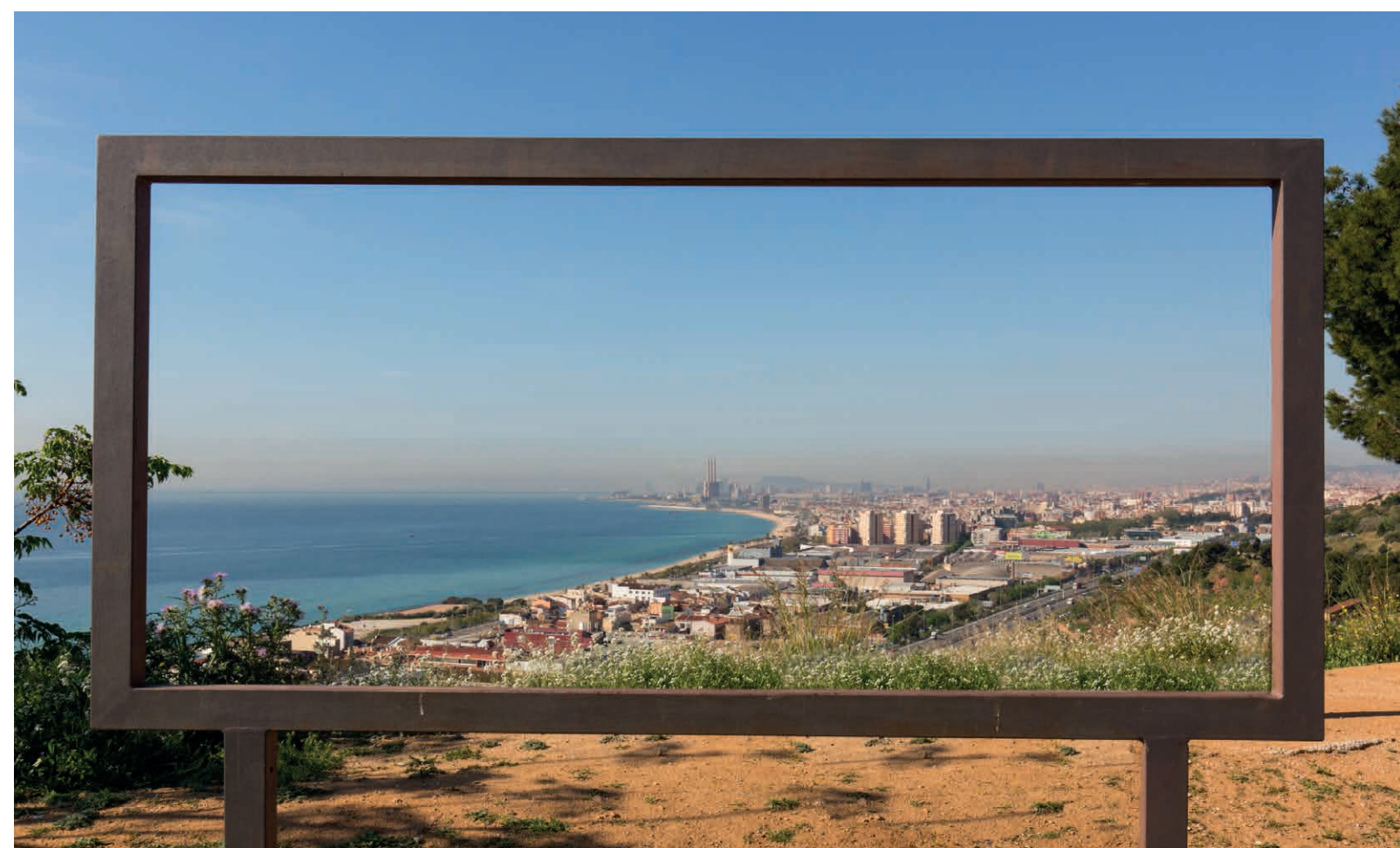
En aquesta festa es fa una funció teatral on intervé el qui era la màxima autoritat borbònica en aquell moment, el general Moragas i altres personatges. És molt vistós, surten vestits d'època, amb torxes enceses...

Són emblemàtics els barris a tocar de mar, oi?

Sí, el nucli més vell que hi ha és el **Barri Antic**, que va ser construït pels pescadors que baixaven des de Tiana. S'havia fet així des de l'època de la pirateria: la gent baixava de la part alta cada dia perquè viure a la vora del mar era un perill, per això aquí només van tenir les barraques per guardar els ormejos fins que passada aquesta època s'hi van fer els habitatges. Ara són dos pobles, però abans no; cal dir que Montgat es va independitzar de Tiana l'any 1933.

L'altre barri històric és el de les Mallorquines que va néixer quan es va fer la via del tren el 1848. En aquesta part s'hi van domiciliar moltes indústries com la fàbrica de lleixiu Conejo o la d'explosius Río Tinto i per això es van haver de fer molts habitatges per als treballadors. A Montgat, abans dels anys seixanta, només hi havia aquests dos barris i algunes masies disperses.

I alguna altra curiositat del poble?

Una de les peculiaritats de Montgat és la **subhasta del peix**. Al llarg dels anys les confraries de pescadors d'arreu han anat informatitzant el sistema de venda i a més només poden accedir-hi els compradors professionals com peixaters, restauradors, etc. Però Montgat ha continuat amb el sistema antic de subhasta cantada a la baixa a la qual hi pot accedir tothom, o sigui, els particulars. Si no vaig errat és l'única que resta a Catalunya.

Subhasta del peix de Montgat

Barri Antic de Montgat

I si haguessis de triar un sol indret de Montgat...

El meu lloc sens dubte és el Barri Antic, que és on visc. Només són dos carrers, però és molt agradable i tenim l'església que es va constituir en parròquia el 1860. Fins aleshores havien d'anar a la de Tiana que està allà dalt de la muntanya. Imagina't que la persona que es moria aquí havien de portar-la cap amunt... i en aquella època no hi havia cotxes, s'havia de pujar en carro. Durant un temps també hi va funcionar un tramvia entre Montgat i Tiana; ara el comboi el guarden allà i es pot visitar.

IMPRESCINDIBLES
MONTGAT

ÒRRRIUS

Entrevistem a
Ricard Conty
Ciutadà
d'Òrrius

Quines vistes! On estem, Ricard?

Ens trobem al massís de Céllecs i aquest és el mirador de les roques de Céllecs que també se'n diu de Sant Pere Màrtir. Des d'aquí tenim unes molt bones vistes del poble d'Òrrius i del Maresme. Si baixem una mica per la pista, hi ha un altre mirador que es coneix com el Mirador de Céllecs, que dona al vessant del Vallès i que també és espectacular.

Entenc que hi podem pujar caminant des del poble...

Ermita de
Sant Bartomeu

Sí, a part dels camins que des del centre d'Òrrius pugen aquí als miradors, en aquesta zona hi ha multitud de senders. Hi ha un itinerari que ens agrada molt als orriencs, que és la Ruta Prehistòrica que puja des de la Roca del Vallès fins al turó de Céllecs i que passa per dòlmens, una cova que conté pintures rupestres i altres indrets molt interessants. Ah! I aquí dalt també tenim un poblat ibèric en el qual s'estan fent treballs.

Des d'Òrrius també pots fer una caminada que passa per diverses fonts; per exemple, molt a prop d'aquí tenim la font de Sant Bartomeu que està al costat de l'ermita de Sant Bartomeu. Molta gent no ho sap, però aquesta font sempre raja i la miqueta d'aigua que en surt va a parar al riu Mogent i finalment acabarà al Besòs. Ens agrada dir que des d'Òrrius contribuïm una miqueta a omplir el riu Besòs.

Església de
Sant Andreu d'Òrrius

Teniu alguna tradició curiosa aquí a Òrrius?

tant! Aquí al mes de maig tenim la Plantada del Maig que també es fa a alguns altres pobles del Maresme i del Vallès. Al vespre els nois del poble surten al bosc -concretament als torrents i rieres on hi ha els pollancres més grans- trien l'arbre més alt que troben i el tallen. Per anar bé, el Maig ha de ser més alt que el campanar de l'església. Llavors el porten a collibè fins a la plaça (que

ara es diu plaça del Maig) i el planten allà al mig. És una festa que ve molt d'antic, tot i que fa molts anys jo recordo que d'alguna manera era la festa dels quintos, perquè els nois que havien d'anar a fer el servei militar n'eren una mica els protagonistes. Després es fa un sopar popular i l'endemà al matí la tradició és que al tronc sempre hi apareguin coses penjades que reivindiquen alguna cosa.

I per menjar?

Aquí no tenim cap plat típic com poden tenir altres pobles, però el que té moltíssima fama són les botifarres de Cal Truch. Són molt bones i la veritat és que ve molta gent a comprar-les, no només la botifarra crua, sinó la negra, la blanca, la d'ou... i també fan un embotit que no és un bisbe ni és un bull, que se'n diu ventre, que ve farcit d'orella i de llengua i que és boníssim.

després, per la festa major d'hivern que és per Sant Andreu, aquí és tradició comprar els peixos de Sant Andreu que, per cert, són els que estan representats a l'escut d'Òrrius. Els peixos en qüestió són uns pastissos farcits de massapà que tenen un ull fet amb una cirereta.

Peixos de Sant Andreu

Si haguessis de triar
una sola cosa que
no et pots perdre
d'Òrrius...

Et diria que el pessebre vivent, que és un èxit total, ve gent de tot arreu a veure'!! Es representen més de trenta quadres a diferents llocs del poble; comença amb la baixada de l'àngel des del campanar i després hi ha el forn, el celler, el pastor amb els xais, la ferreria, el safareig on renten la roba, la filadora, el naixement i fins i tot l'infern. Està molt ben fet, amb racons molt ben triats i el paisatge al voltant del pessebre vivent és molt idíl·lic. És molt maco tot plegat i tots els figurants són veïns del poble.

Pessebre vivent
d'Òrrius

*Església
parroquial de
Sant Andreu*

*Ermita
romànica
de Sant
Bartomeu
de Cabanyes*

*Rutes de
senderisme
i miradors
al massís
de Cèlles*

*Pessebre
vivent*

**IMPRESCINDIBLES
ÒRRIUS**

PALA-FOLLS

“

Entrevistem a
Xavi Salicrú
Agricultor de
Palafolls

Què és aquesta masia, Xavi?

Som a Can Gibert, una finca històrica de Sant Genís i per extensió de Palafolls. Està documentada des del segle XIV i des de llavors aquí ha viscut la mateixa família... fins fa pocs mesos. Tenim molt poques masies al territori on es mantingui la mateixa nissaga; sis-cents anys és molt de temps! La curiositat és que el matrimoni propietari de la masia van morir l'any passat sense fills, però abans d'això havien decidit fer una donació en vida a l'Ajuntament de Palafolls. Per tant, ara, Can Gibert comença una nova història com a espai municipal. Ara és de tots els palafollencs.

MASIA
CAN GIBERT
(S. XIV)

Deu tenir moltíssimes històries interessants aquest indret...

En sis-cents anys han passat moltes coses aquí. Per exemple, hi ha una història una mica trista de fa un centenar d'anys, quan les propietats es traspassaven als hereus. Resulta que l'hereu de Can Gibert estava casat amb una noia de Malgrat i tenien dues filles. Aquest home va morir en un accident de carro baixant llenya d'aquí dalt la muntanya i els pares d'ell -que encara

eren vius- van fer fora la vídua i les filles, va tornar el dot als seus pares i van traspassar la propietat al germà petit del difunt. Amb la perspectiva d'aquella època quin mal futur els podia esperar si perdien la masia... I és que antigament realment es lluitava perquè les propietats familiars no es perdessin o quedessin dividides. Això explica per què arribaven a conservar-les durant tantes generacions...

Església Santa
Maria de Palafolls

I ara què hi ha a Can Gibert?

Els pares de l'última propietària, la Montserrat Gibert, van destinar una part del mas al negoci de la restauració, amb els turistes dels anys seixanta, aquells primers alemanys. Aquí fins i tot havien muntat una petita plaça de toros i a fora al pati els hi preparava una mica de carn a la brasa. Després ho va agafar el gendre que ho va anar millorant i perfeccionant i es va convertir en un restaurant de referència que avui en dia continua en ús.

N'hi ha d'altres casos com aquest a Palafolls?

Sí, hi ha Can Ribes que ha aguantat sis-cents anys. O la finca d'aquí al costat, Can Borrell, que és la més antiga documentada i on viu la mateixa família fa vuit-cents anys. Així de memòria et diria que n'hi ha cinc o sis casos semblants.

Castell de Palafolls

Castell de Palafolls

Fundació del Molí d'en Puigvert

A part d'aquestes fantàstiques masies i el seu entorn agrícola, si vens a Palafolls què no et pots perdre?

El castell de Palafolls és la nostra joia de la corona, és un dels grans castells medievals de Catalunya. Està documentat al segle X, quan inicialment es construeix una petita torre per controlar el pas de la Tordera; a partir d'aquí s'amplia als segles XIII i XIV amb tots els elements propis d'un castell. A vegades faig visites a les escoles i els hi dic: "Imagineu-vos que heu de dibuixar un castell, què tindria?" doncs tindria una gran torre, unes muralles, un pont llevadís... Tot això ho tenia el castell de Palafolls. A part d'això, tenim una església romànica de la mateixa època.

També destacar la feina que fa la Fundació del Molí d'en Puigvert, ubicada a l'espai municipal Molí d'en Puigvert. És una entitat que vetlla per la integració al món laboral de gent amb malalties mentals. Un dels projectes més importants són les botigues outlets de diferents marques escampades i integrades dins la trama comercial de Palafolls, on els seus treballadors són aquestes persones, i que tants visitants porta als nostres carrers. Continua en ús.

I també teniu arquitectura contemporània...

Sí, la història més recent també ens ha donat grans edificis: tenim El Palauet, construït per l'arquitecte japonès Arata Isozaki, que també va fer el palau Sant Jordi, de Barcelona. I tenim la biblioteca que és el darrer llegat de l'arquitecte català Enric Miralles. Són dos espais molt destacats.

Biblioteca de Palafolls
(de l'arquitecte Enric Miralles)

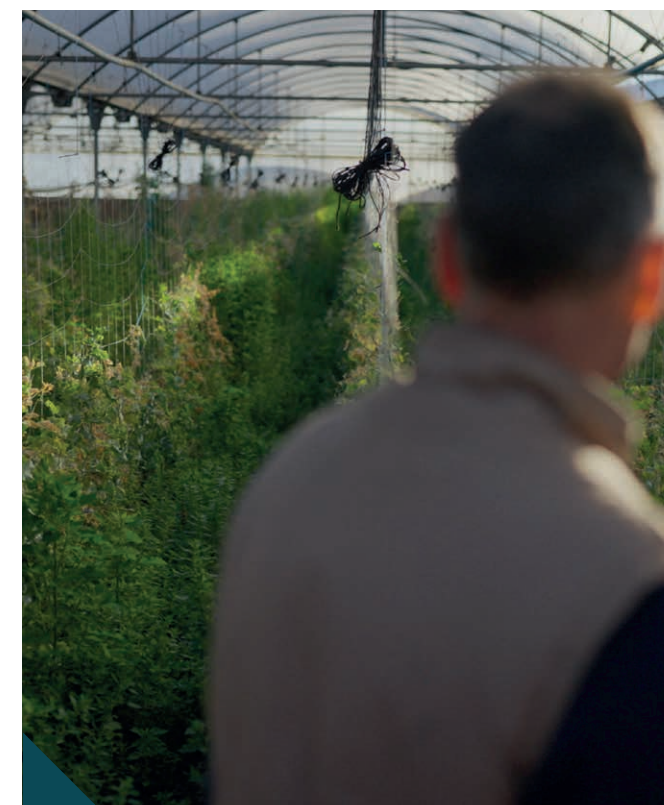
Hi ha força horts a Palafolls...

Horta Pla de Munt

El territori és una de les coses que jo reivindicaria d'aquest poble. Palafolls sense la pagesia no seria Palafolls. Hem estat un municipi eminentment agrícola fins a mitjan segle XX i això encara es veu, es percep de seguida. Encara hi ha uns quants pagesos en actiu que treballem els productes de temporada: a l'estiu mongetes, carabassons, tomàquets... i a l'hivern la fulla verda, les coliflors... El nostre producte estrella és la mongeta del ganxet que té denominació d'origen protegida (DOP).

El paisatge i la pagesia amb els seus productes de proximitat s'ha concentrat fa poc en la creació de l'Espai Agrari, que té l'objectiu de posar en valor tot aquest patrimoni.

Horta Pla de Munt

*El Palauet
- Arata
Isozaki*

Com s'ha de menjar la mongeta del ganxet?

Mongetes del Ganxet

Si haguessis de triar un raconet de Palafolls...

Quan la matèria primera és bona, poca cosa has de fer, no l'has de disfressar. Ben bullides al seu punt, ni massa fetes ni massa poc fetes i amb un bon raig d'oli d'oliva. No els cal res més.

Església de Sant Genís

Et diria que l'església de Sant Genís, però no la façana que està ja molt retratada sinó darrere l'església, on hi ha unes escales molt desgastades que eren el camí que feia el rector per anar a la rectoria. Són unes escales molt maques, molt pintoresques... i algun pintor les ha plasmat.

Església romànica de Sant Genís

El Palanet

Castell de Palafolls

Biblioteca Enric Miralles

IMPRESCINDIBLES PALAFOLLS

PINEDA DE MAR

“

Entrevistem a
Jordi Noguera
Ex-President del
Gremi d'Empresaris

Jordi, a quina platja estem?

Això és la platja de Pineda, un indret que sempre ha estat el nostre punt d'esbarjo durant els estius. Les barques són l'exemple que Pineda ve de tradició marinera, tot i que ara ja no es pesca de manera professional; avui aquestes barques s'utilitzen només per esbarjo, per fer petites captures pel consum personal. Però a la

Pineda de principis del segle XIX hi havia bastants **pescadors dedicats a la pesca del palangre, de xarxa, de nansa...** que tenien les seves casetes al raval de mar, que és la part més baixa del poble. Aquí es dedicaven principalment a la pesca de la sardina i de l'anxova i Pineda tenia dos salers, que eren llocs on se salava i es conservava el peix per a l'exportació.

Platja de Pineda

En queda alguna cosa visible d'aquella època?

La veritat és que no, donat que amb l'evolució i el creixement turístic tots aquests aspectes tradicionals de la vida marinera es van anar deixant de banda. Podem dir que només ens ha quedat el record.

Com va ser aquest canvi?

Pineda té una tradició turística que arrenca sobretot a finals dels anys cinquanta i seixanta com la major part dels municipis turístics de la costa catalana. Però aquí no va haver-hi un boom turístic que desbordés la població, sinó que d'alguna manera hi va haver una evolució dels establiments hotelers, dels hostals i dels càmpings per anar acollint aquest turisme que anava arribant al Maresme. A diferència d'altres llocs del litoral català, el d'aquí va ser un **creixement molt pausat**, molt lent.

Els meus pares van estar entre aquells pioners que van començar llogant uns apartaments que després van transformar en l'hotel que he regentat jo durant més de trenta anys.

CARRERS
DE
PINEDA DE MAR

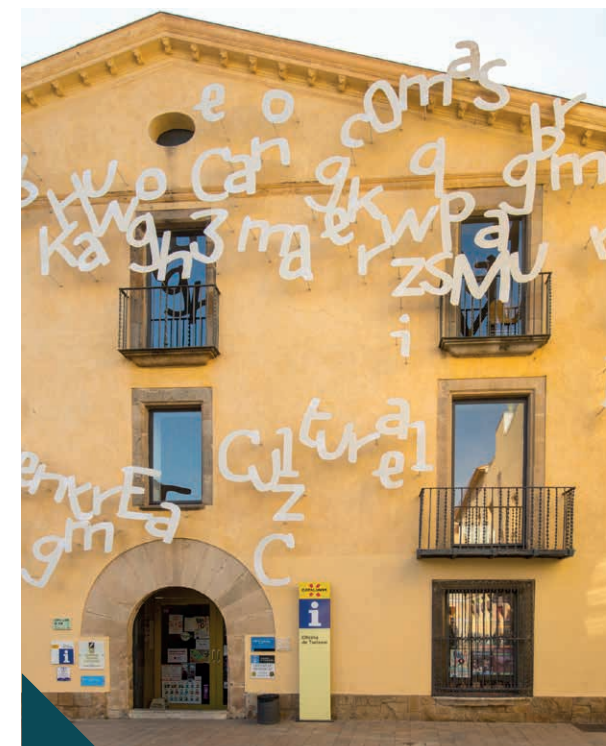
Què podem fer a Pineda?

Aquest sempre ha estat un poble molt orientat cap al mar; la idea de **sol i platja** realment ha sigut el nostre fort en detriment de la part de la muntanya. De juny fins a setembre hi ha una sèrie d'activitats que promou el mateix ajuntament aquí a baix a mar -amb les associacions Pineda Turística i Pineda Animació- que són pàdel surf, caiacs, windsurf... Per altra banda, també tenim una **base nàutica** on es fan cursets de vela tots els estius; i a més hi ha les diferents guinguetes i algun restaurant que també donen suport gastronòmic a la platja.

Base nàutica de Pineda

Fundació Tharrats d'Art Gràfic

Façana Fundació Tharrats

I també teniu oferta cultural...

Sí, aquí a Pineda tenim la **Fundació Tharrats d'Art Gràfic** que està ubicada a la casa de Can Comes i que recull una mostra d'art gràfic de l'autor Joan Josep Tharrats que en el seu dia va ser una persona molt vinculada al municipi. Val molt la pena perquè a part de l'obra d'en Tharrats, també hi ha altres autors com en Miró, en Tàpies, en Cuixart, en Brossa... A la façana també hi ha unes lletres que va dissenyar en el seu dia en Xavier Mariscal que contrasten molt sobre l'edifici que acull el museu, que és una antiga masia.

Parla'm de les figures tradicionals que teniu a Pineda.

Aquí tenim els gegants -l'Ermessenda i en Guerau, noms medievals que venen donats del vescomtat de Cabrera- que surten a la festa major i a les festes tradicionals. I també tenim la **colla dels Castellers de l'Alt Maresme**, els Maduixots, que engloba nou pobles d'aquesta part del Maresme, un d'ells el nostre.

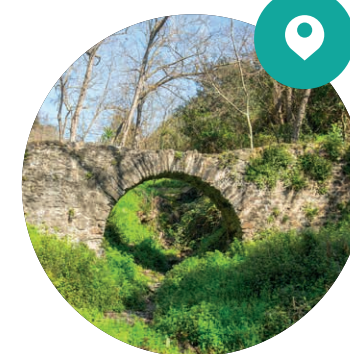
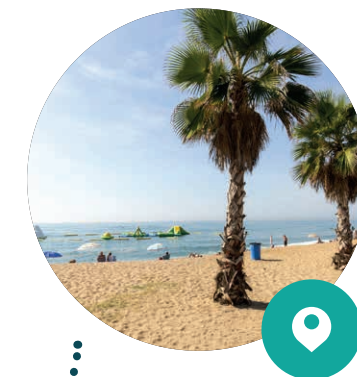

Gegants de Pineda

De l'època marinera us ha quedat alguna recepta?

Intant, hi ha un receptari que es diu **La Cuina a Pineda** que recull algunes d'aquestes receptes de mar i muntanya que ens han anat transmetent les àvies. Hem de pensar que aquest també ha estat un poble amb una gran tradició agrícola; aquí es feien molt bé les patates primerenques, els enciams i altres verdures que avui encara trobem a altres hortes del Maresme. Alguns plats són grans clàssics, com la **sèpia feta amb mandonguilles** i pèsols; i també se'n descriuen altres de molt tradicionals, com els rostits de pollastre, de conill o fins i tot d'ànec.

Platges de Pineda de Mar

Parc del Montnegre i el Corredor

Mas Canoves

Església de Santa Maria de Pineda

IMPRESCINDIBLES PINEDA DE MAR

PREMIÀ DE DALT

“

Entrevistem a
Fina Manent
Filla del poeta
Marià Manent

On estem i qui era en Marià Manent, Fina?

Estem a la casa pairal d'en Marià Manent, que era el meu pare; jo soc la filla petita i tinc vuitanta-tres anys. El meu pare va néixer el 1898 i és de la que en diuen la falsa generació del 98 perquè són els que van néixer aquell any. En Marià Manent va ser **Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 1985** per la seva faceta com a poeta, però també va ser molt cèlebre com a traductor de l'anglès; fins i tot la reina d'Anglaterra li va donar una Creu en reconeixement de la seva tasca. El meu pare també era conegut pels seus dietaris sobre la guerra civil, amb l'obra *El Vel de Maia* va guanyar el premi Josep Pla de l'any 1973. En Marià Manent va ser tota una personalitat aquí a Premià de Dalt perquè es feia amb tothom i era una persona molt vinculada a la vida social i cultural del poble.

Passatge Marià Manent

Parc Felicià Xarrié

I per això hi ha tantes coses a Premià de Dalt que porten el seu nom...

I després està la ruta "Passejant amb Marià Manent".

Sí, com has vist ara estem al passatge Marià Manent, però també hi ha l'escola pública **Marià Manent** i la **secció d'Arts i Lletres de la Societat Cultural Sant Jaume**, de la que jo també formo part, fa quaranta-set anys que dona el premi de poesia Marià Manent; l'han guanyat personalitats com en Quim Monzó o el Jordi Llavina. Aquest premi es dona juntament amb el premi de narrativa **Badia Pujol**, que és un altre escriptor de Premià de Dalt, i tot això és un honor per nosaltres.

Sí, fa vuit anys, amb l'Enric Vila que llavors era el president d'Arts i Lletres, vam començar a dissenyar una ruta pels llocs del poble on jo anava a passejar amb el meu pare. La caminada comença al parc Felicià Xarrié on hi ha un primer plafó explicatiu i on es llegeix un petit escrit del dietari; a partir d'aquí la ruta consta d'una passejada pels carrers del nucli antic, on hi ha set plafons amb un poema, un escrit o una explicació. La ruta acaba aquí, al pati de la que va ser casa seva. Als participants els donem un llibret en el qual es recullen els poemes i els fragments de dietari.

Can Botei

Societat Cultural
Sant Jaume

Què més no et pots perdre quan vens a Premià de Dalt?

La Riera és molt maca, és un passeig amb arbres i també hi ha moltes cases boniques: hi ha **Can Botei**, una masia que ara és una casa rural i on també es fan concerts; també hi ha la **Casa dels Carulla**, i després tenim la **seu de la Societat Cultural Sant Jaume** que és el tresor de Premià de Dalt. Va néixer el 1906

com una comunitat de mútua de auxilio, perquè en aquella època encara no hi havia Seguretat Social. Avui és un centre cultural on es fan moltes activitats: hi ha la **Penya Barcelonista**, una cafeteria i un restaurant amb una terrassa sota les moreres; i també hi ha la sala teatre on es celebren concerts, xerrades i obres de teatre.

Quina festa destacaries de Premià de Dalt?

Aquí sempre s'ha viscut molt la **Festa Major**. Jo encara recordo quan es feia embalat a la plaça, que era una estructura immensa que venia llotges privades i tot, però l'embalat ja es va deixar de fer fa més de quaranta anys. I aquí són molt sonades les rues que munten els de l'**associació Carnestoltes**: ells organitzen la festa dels reis mags i també la rua de **Carnaval**... hi ha hagut anys que era preciós. Ah! I aquesta gent també organitza una altra cosa molt important que és el **pessebre vivent** que es fa a la **Mare de Déu de la Cisa**. Aquest santuari us el recomano molt perquè és preciós i està en un entorn espectacular. És un lloc molt agradable, molt.

Pessebre vivent
Premià de Dalt

Ens llegiries un poema del teu pare?

tant, alguns me'ls sé de memòria. En llegiré un que és el seu testament poètic i que és el poema que vam posar en marbre al panteó del Poble Nou on està enterrat el meu pare.

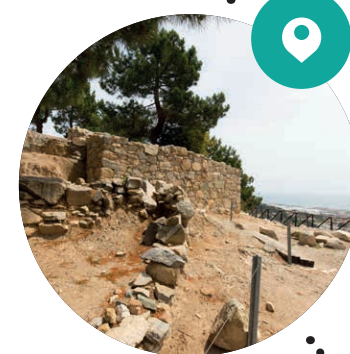
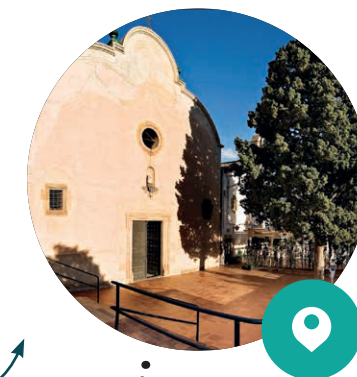
"Prou sé que dir-vos adéu,
núvol lila i de foc, neu de vidalba.

El temps de l'home és breu
i l'aposta es confon amb
la claror de l'alba.

Però espero que un dia veuré,
renovada i més gerda la Terra:
potser encara hi haurà, rosat,

el presseguir i encara la mel
d'or adormida a la gerra".

Santuari
de la Mare
de Déu de
La Cisa

Poblat
Ibèric de la
Cadira del
Bisbe

Ermita
de Sant
Mateu

Bike Park
La Poma.

IMPRESCINDIBLES
PREMIÀ DE DALT

PREMIÀ DE MAR

“

Entrevistem a
Ariadna Rodríguez
Tècnica del Museu
de l'Estampació

On estem, Ariadna?

Això és el **Museu de l'Estampació de Premià de Mar**, un museu industrial que està ubicat a una **antiga fàbrica de gas** i que explica la història del procés de l'estampació tèxtil. Quan aquesta indústria de l'estampació va entrar en declivi a finals dels anys setanta, hi va haver un grup de persones de l'**Associació d'Estudis Científics i Culturals (AECC)** que es van centrar a recuperar tot el patrimoni de les fàbriques que estava en perill de perdre's. Gràcies a ells vam poder conservar entre altres els fons de les empreses La España Industrial -que estava a Sants- o de l'empresa Lyon-Barcelona d'aquí Premià de Mar, que era l'única de Catalunya que tenia el revolucionari sistema d'estampació lionès, del qual posteriorment va néixer la serigrafia

Museu de l'Estampació
Premià de Mar

Per què hi ha aquesta relació entre Premià de Mar i la indústria de l'estampació?

El Maresme és una comarca tèxtil per definició des del segle XIX i a principis del segle XX Premià de Mar s'especialitza en l'estampació. Al començament hi havia diversos tallers que feien estampació tradicional, però l'any 1931 s'instal·la aquí la fàbrica Lyon-Barcelona que revolucionen el mercat amb la seva màquina d'estampació amb pantalles. Són els primers

que ho fan a l'estat espanyol. I a partir d'aquí es crea tot un clima de fabricació secundària: s'obren altres fàbriques i es desenvolupa tot un teixit de tallers familiars que treballen per aquestes grans factories. Ben bé fins als anys vuitanta del segle XX, pràcticament tothom de Premià està treballant en aquesta indústria.

A quines peces del museu els hi teniu especial estima?

Hi ha una que a mi m'agrada molt que és un dels primers ordinadors pensats per a fer dissenys d'estampació; és dels anys setanta. I això clar no ho té tothom. També tenim **teixits molt antics**, entre ells uns que són coptes, d'Egipte. I després guardem un gran llegat en forma de **dissenys**, per exemple, tenim peces de la Lali Bas Dalí (familiar d'en Salvador Dalí) o de la Kima Guitart... Vull dir, que no només tenim la maquinària industrial sinó també els dissenys preparatoris i les peces finals.

Un altre element que ens agrada especialment són aquestes **escultures contemporànies** de l'artista Mariaelena Roqué, que van ser fetes el 2011 expressament pel museu. Es diuen Les Indianes Despullades i són nou peces magnífiques.

Museu Romà
Premià de Mar

Hi ha més museus a Premià?

Sí, tot just acabem d'inaugurar el **Museu Romà de Premià de Mar**, que és una visita immersiva a un jaciment. Molt curiós i interessant. Es venen entrades combinades pels dos museus i en un sol dia els pots visitar tots dos. I després jo recomanaria a tothom que es passegés per la zona que hi ha per sota de l'ajuntament nou i de l'antiga fàbrica Lyon (que avui és una escola), ja que tot són **cases de cos** que és una cosa molt típica del Maresme. Sembla mentida ara, però eren casetes que al segle XIX es van fer per als obrers.

Cases de cos
del Maresme

Parla'm de les festes de Premià de Mar.

Aquí tenim una **festa molt particular que és la dels pirates** i els premianencs, que coincideix amb les festes de Sant Cristòfor. El cas és que durant una setmana els pirates envaeixen Premià de Mar: es representa el desembarcament i la invasió amb un espectacle a la platja i llavors el poble passa a ser pirata; i l'últim dia de festa major, finalment, els premianencs recuperen la vila.

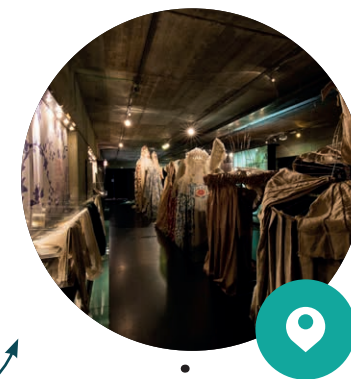
Durant aquells dies la gent està dividida literalment en dos bàndols. O sigui, o ets pirata o ets premianenc, i la gent de poble vesteix els seus distintius i guarneixen els balcons amb els colors del bàndol al qual pertanyen... Nosaltres aquí al Museu de l'Estampació col·laborem amb la festa perquè tothom pot venir a estampar la seva bandera.

Els d'aquest poble teniu un malnom...

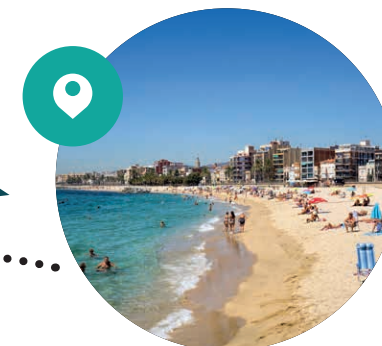
Sí, als premianencs se'ns coneix com a gafarrons (és un ocell petit) i hi ha diverses versions del perquè. La que més m'agrada a mi és la que diu que quan es va fundar el barri de mar de Premià -diferenciat del de dalt, l'actual Premià de Dalt- la gent que s'hi establí sempre cantava, però el problema és que sempre repetien la mateixa cançó, com els ocells quan canten. Per això els de Dalt quan els sentien cantar sempre deien "semblen gafarrons, semblen gafarrons"...

*Museu de
l'Estampació*

*Museu
Romà
Can
Ferrerons*

*Platges de
Premià
de Mar*

*Marina
Port
Premià*

IMPRESCINDIBLES PREMIÀ DE MAR

SANT ANDREU DE LLAVANERES

“

Entrevistem a
Xavier Camps
Director del Club Nàutic
'El Balís'

Port Balís

Avui estem entre barques, Xavier. Què és aquest indret?

Estem a **Port Balís**, que és el port de **Sant Andreu de Llavaneres**. Es va construir a principis dels anys setanta i va ser impulsat per una sèrie d'apassionants de la nàutica que anteriorment havien fundat el **Club Nàutic El Balís**. És un port amb set-cents seixanta amarres, però a banda que la gent pot deixar aquí la seva embarcació, això és un espai obert a tothom. El nostre principal objectiu és fer saber a la gent del poble, del Maresme i de més enllà que aquí es fan tota mena d'activitats i que tothom és benvingut. La veritat és que tenim opcions per tots els gustos.

Per tant, si no tenim un vaixell, què hi podem fer a Port Balís?

Doncs aquí es poden fer un munt de coses al llarg de tot l'any. Per començar, tenim una dotzena de restaurants que ofereixen diferents tipus de cuina i que s'adapten a totes les butxaques. A més, a les nits, hi ha un local d'oci on fan música en directe. La veritat és que tenim opcions per tots els gustos.

La resta d'activitats, òbviament, estan relacionades amb el mar. Es pot fer submarinisme a tots els nivells des d'un bateg o un curs fins a sortides de submarinisme per a experts; també hi ha sortides amb veler o en motora. I a l'estiu es poden llogar caiacs, pàdel surf, motos aquàtiques... o fer activitats tipus esquí nàutic o pujar a inflables.

Ah, i a banda d'això, també hi ha l'**Escola de Vela** on qualsevol pot aprendre a navegar i des de la que s'organitzen un munt d'activitats amb les escoles de la comarca. En definitiva, l'oferta, com veus, és ben àmplia.

Se celebra alguna fira aquí al port?

Sí, al llarg de l'any fem alguns esdeveniments i ara estem treballant per a estrenar-ne de nous. El primer i segon dissabte de juny és el Marina Day, que és un dia en què tots els ports del país fan una mena de "portes obertes" per apropar el mar a la ciutadania. A més a més, nosaltres fem la **Fira Port Balís** al juny, amb concerts, activitats per a nens i mercat; i per les **Festes de la Minerva** -que és la festa major de Llavanes a mitjan juliol- també fem un altre mercat, amb activitats diverses i food trucks. Però de cara a l'any que ve incorporarem més activitats, com festes gastronòmiques i també volem recuperar la festa de Carnestoltes.

Parc de la Llorita

Ermita de la mare de Déu de la Llorita

Museu-Arxiu a Can Caralt

Més enllà del mar, què té Sant Andreu de Llavanes?

Aquí tenim el **Museu-Arxiu de Sant Andreu de Llavanes**, a **Can Caralt**, que és una antiga masia del 1774. És un edifici molt emblemàtic i hi té unes col·leccions molt interessants, com per exemple una mostra de tota una evolució tecnològica de càmeres fotogràfiques, gramòfons, televisions i ràdios des de principis del segle XX fins ara. També hi ha una part dedicada als objectes de la vida diària o d'antics oficis de la zona; i després hi ha un espai dedicat a la pintura, amb obres de Guinovart, Tàpies o Miró entre altres.

un lloc molt interessant, en clau natura, és el **Parc de la Llorita** que disposa de diferents activitats per a nens; fins i tot hi ha una tirolina que està integrada dintre del bosc. És un espai molt agradable al que s'hi pot pujar a peu, i de pas visitar l'**ermita de la Mare de Déu de Llorita**. És una excursió molt maca i es tenen molt bones vistes.

Pèsol del Maresme

A Sant Andreu de Llavaneres se us coneix pels pèsols... i per la coca.

Coca de Llavaneres

Sí, els pèsols fins i tot tenen una festa pròpia; es fa a l'abril i hi ha tota una sèrie de restaurants que surten al carrer i acosten els seus plats a la gent. Una cosa important que cal saber és que n'hi ha dos tipus diferents: per una banda, hi ha el **pèsol del Maresme** i per altra hi ha el **pèsol de Llavaneres**. Pobre de tu que als de Llavaneres ens diguis que el pèsol del Maresme és més bo que el nostre pèsol de Llavaneres...

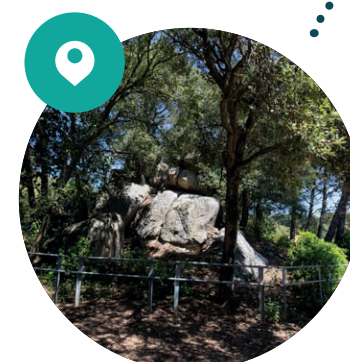
després hi ha la famosa **coca de Llavaneres**, que va ser inventada a la **Pastisseria Sala**, situada al centre del poble, i que ara ja forma part del patrimoni gastronòmic de tot el Maresme.

Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres

Club de Golf Llavaneres

Coca de Llavaneres

Ros de Sant Magi

**IMPRESCINDIBLES
ST ANDREU DE LLAVANERES**

SANT. CEBRIÀ DE VALLALTA

Entrevistem a
Jordi Torrent
Sots-President del Centre
d'estudis Sant Cebrià
de Vallata

Església de Sant Cebrià
de Vallalta

On estem, Jordi?

Doncs estem a davant de l'església, el centre neuràlgic del poble. Primer va ser una església més petiteta, però com que es va cremar durant la guerra civil, es va haver de refer el campanar i de pas es va aprofitar per fer ampliacions. La veritat és que és un símbol de Sant Cebrià perquè en estar dalt d'un turó es veu des de tot arreu.

Aquest poble té una orografia ben particular...

La veritat és que el poble és molt vertical, tot són pujades i baixades... estem ben enfilats a la muntanya. El centre del poble històric es va fer a la part alta i a la zona de baix on ara hi ha tots aquells apartaments és on estaven les hortes. Abans hi havia molta pagesia aquí a Sant Cebrià.

I avui on es fan les famoses maduixes de Sant Cebrià?

Avui queden poquets pagesos al poble, tot i que els que queden sí que en conreen de maduixes. Has de pensar que en la meua època de pagès -ara ja estic jubilat- el 80% de la gent del poble treballava la terra. Jo mateix, en un sol dia, podia treure una tona de maduixes i si comptes que podíem ser al voltant de cent pagesos, doncs calcula de la producció total que en podia sortir. Aquí hi havia transportistes que cada dia marxaven de Sant Cebrià amb els camions plens cap a Mercabarna i altres indrets del país. Ara, amb prou feines en surt una tona entre tots els pagesos que encara aguanten. I per això, és clar, les **maduixes de Sant Cebrià** són més difícils de trobar.

I perquè són tan bones, tan especials, les d'aquí?

El motiu és que tots els terrenys on es conrea la maduixa tenen una inclinació a migdia, és a dir, tenen moltes hores de sol al dia. Això fa que surti una maduixa consistent, forta, que té un sabor i una dolçor que no te cap altra. Ara, per trobar-la al mercat has de buscar bé. Alguns pagesos de Sant Cebrià les distribueixen directament i a part tenim un magatzem al poble que fa d'intermediari amb botigues i restaurants de la comarca.

Maduixes de Sant Cebrià

Com s'han de menjar, les maduixes?

Maduixes de Sant Cebrià

Ami m'agraden molt amb una mica de sucre i Moscatell, però també faig una sangria de cava tota plena de maduixes que està boníssima.

També hi ha molta gent que els hi posa vinagre, o suc de taronja o tot un clàssic: nata.

Tenen una festa pròpia, oi?

Sí, la **Fira de la Maduixa** és al maig i és molt maca. Els pagesos del poble posen parada tot i que també hi ha venda d'altres productes gastronòmics com embotits...

I una altra festa que ens agrada molt aquí -tot i que no té res a veure amb les maduixes- és la **Festa del Mil·lenari**, que celebra els mil anys d'història del poble des que en tenim registres escrits. És una fira medieval que també posa paradetes d'alimentació, però on la gent va vestida d'època i es fan espectacles d'ambientació medieval.

Parla'm del Centre d'Estudis Sant Cebrià al qual pertanyes.

Som un centre on fem diverses activitats per a promoure la cultura i la història del poble. Tenim arxivats un munt de documents i objectes que hem anat recollint entre tots relacionats amb l'antic ofici de pagès, perquè la història del poble està molt vinculada a la vida rural. Ara hem publicat un llibre -**La Gent de Sant Cebrià**, escrit per en **Bernat Vidal** - amb els arbres genealògics de les famílies locals i la història del que ha anat passant aquí en els últims 100 anys.

I si volem fer turisme actiu, quines opcions tindríem?

Aquí hi ha molts camins per a fer senderisme i bicicleta de muntanya, com per exemple el que puja a la **Creu dels Tres Termes**... i moltes d'aquestes rutes passen per les masies, que aquí en tenim moltes i molt antigues. A Sant Cebrià també tenim una hípica i després, a l'entrada del poble, hi ha un Pitch & Putt, que és un camp de golf de dimensions més reduïdes on els forats tenen distàncies més curtes.

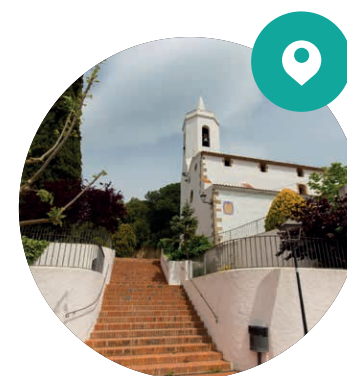
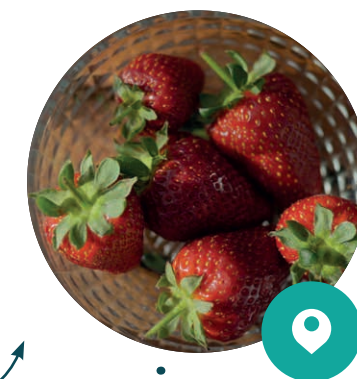

Masia Can Mates
Sant Cebrià de Vallalta

Pitch and Putt
Sant Cebrià de Vallalta

*Maduixes de
Sant Cebrià
de Vallalta*

*Església
parroquial*

*Casa De
Can Coris
(s.XVI)*

IMPRESCINDIBLES
ST CEBRIÀ DE VALLALTA

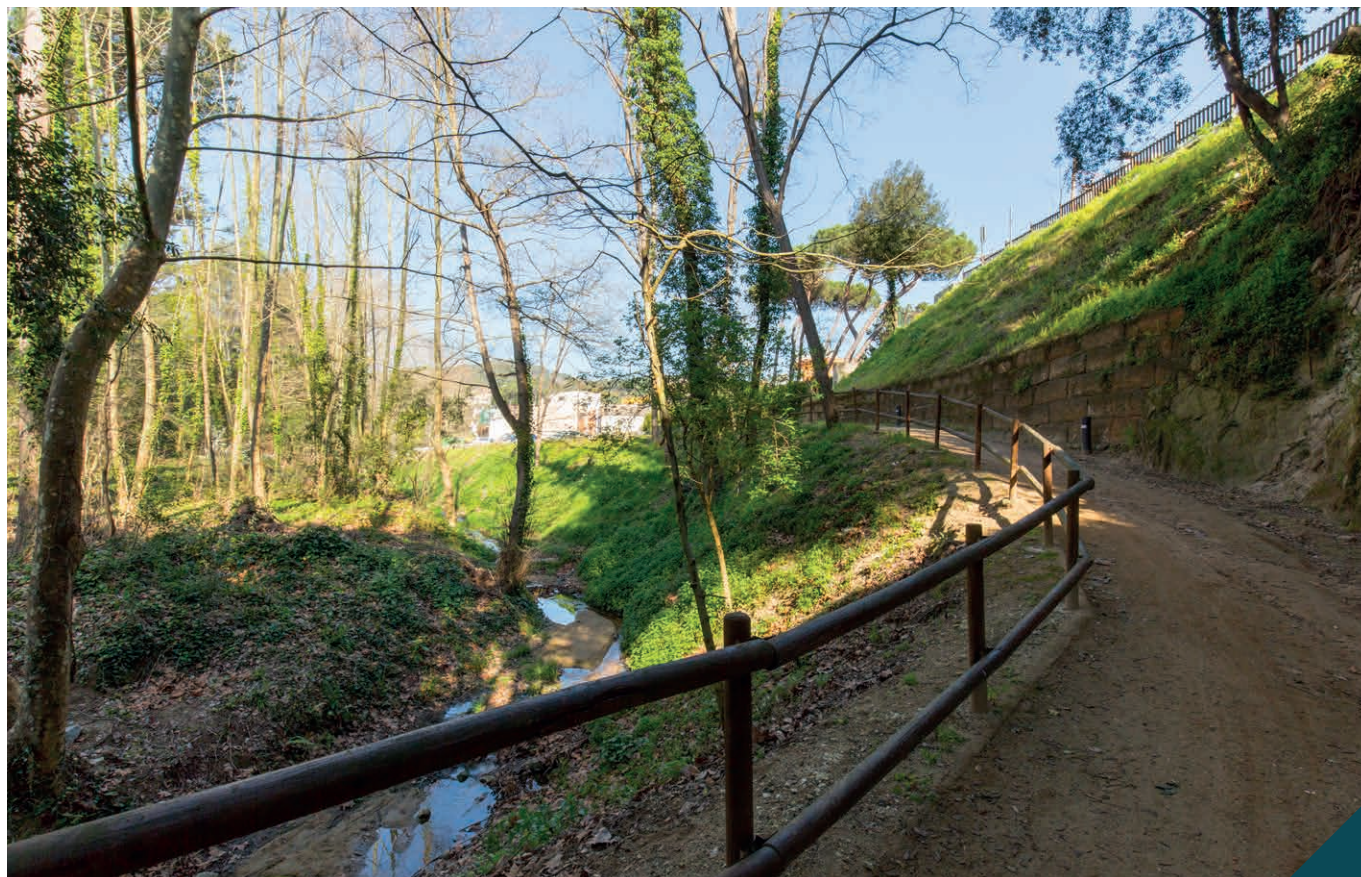

SANT ISCLE DE VALLALTA

Entrevistem a
Rosa Gamiz
Actriu

Parc dels vegetals

Estem envoltades de natura, què és aquest indret?

Estem a la **Riera de la Vallalta** a tocar del **Parc dels Vegetals**. És un indret que estimo molt i que em porta molts records perquè hi venia sovint quan el meu fill era petit i jo havia d'estudiar per la meva feina. Seia aquí en un banc o en un raconet mentre el nen jugava... m'hi vaig passar moltes hores. És un espai molt agradable, molt tranquil i que està molt ben arreglat. El Parc dels Vegetals formava part dels terrenys de l'església i li van posar aquest nom, "dels vegetals", perquè aquí al poble hi havia varies famílies amb cognoms de fruites i verdures que es van associar i que es trobaven aquí. De fet, aquest espai continua sent un lloc de trobada dels veïns de Sant Iscle.

Les rieres són una cosa tan consubstancial al Maresme, oi?

I tant. Aquesta Riera de la Vallalta passa per Sant Iscle i Sant Cebrià, i per això aquests dos pobles en porten el cognom. Però mai hi ha baixat massa aigua; quan alguns dies ha plogut molt seguit llavors sí que corre una miqueta, però per norma general està seca. A altres pobles del Maresme, com Mataró o Arenys de Mar, les Rieres estan completament urbanitzades i en són l'eix central de la vida dels pobles, però aquí no, aquí encara és un espai molt verd i frondós.

Em deies que aquest és un punt de trobada per la gent del poble...

Sí, aquí al Parc dels Vegetals se celebren dues fires molt maques que són un espai de trobada important per la gent de Sant Iscle que moltes vegades viu disseminada i no té oportunitat de trobar-se molt sovint. Durant les fires i també per la festa major tots venim a parar aquí mateix i és un bon moment per "fer poble". A la tardor hi ha la **Fira del Bolet** i a la primavera la **Fira de la Maduixa**, a les que també acudeix molta gent dels pobles del voltant. Totes dues són fires gastronòmiques, amb venda d'artesans, activitats culturals i en el nostre cas, amb actuacions del grup de percussió de Sant Iscle, que és molt dinàmic i actiu.

El Casal
de Sant Iscle

Hi teniu un teatre a Sant Iscle...

Malgrat que som un poble de només 1.400 habitants, som molt "teatres" i sí, tenim un teatret molt maco -li diem **el Casal**- on s'organitzen moltes coses. Jo aquí havia fet molts tallers amb nens; els dissabtes a la tarda tenia dos o tres grups i fins i tot assajàvem els dies de cada dia. És maco perquè d'ençà que vaig arribar he estat lligada a la vida teatral del poble i molts d'aquells nens amb qui vaig fer tallers ara són grans i han format una família.

Això no obstant, abans que jo vingués ja hi havia grups de teatre aquí, eh? El teatre és una tradició de Sant Iscle. De fet, actualment hi ha un grup de teatre de grans i ara estan reactivant un altre cop els grups pels nens.

Aquí a Sant Iscle què no et pots perdre?

A Sant Iscle li diuen "La Porta del Montnegre" i des del poble hi ha moltes rutes que hi arriben. Als qui els agradi caminar jo recomanaria fer primer una volteta pel **nucli vell del poble** -que és molt petit però amb algunes cases antigues molt maques- i després pujar a l'**ermita de Salut** i a **Dones d'Aigua**. L'ermita de la Salut és una capella molt petiteta que està al mig del bosc i el dia de la Mare de Déu de la Salut, a l'agost, la

gent del poble li puja rams de flors. I una mica més enllà està el Dones d'Aigua, que és una casa senyorial del segle XVI (Ca l'Oller) voltada d'un parc preciós amb un llac. Avui l'indret és un centre budista amb una comunitat resident on es fan retirs. Tot plegat fa que la ruta sigui molt bonica.

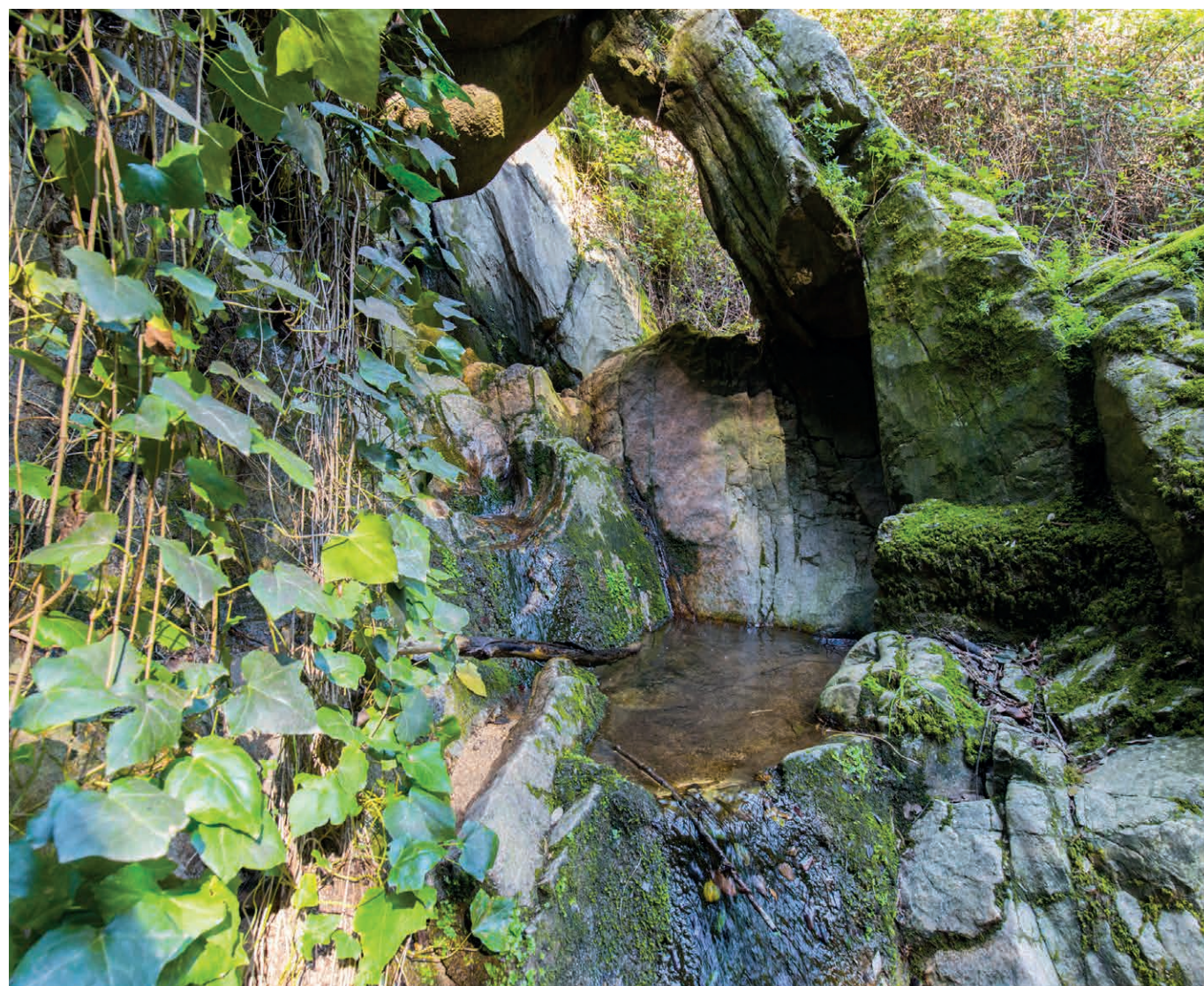
Nucli vell

Ermita de la Salut

Qui eren les dones d'aigua?

Les dones d'aigua són una figura de la mitologia catalana i segons una llegenda antiga, aquí a Sant Iscle, la seva presència està lligada al gorg de Ca l'Oller. Aquestes fades que van encisar un noi del poble que s'havia perdut pel bosc i el van dur a la seva cova on ningú mai va saber què va passar perquè ell va perdre la memòria.

Parc dels Vegetals

Ermita de la Salut

Pla de Forcs

Dones d'aigua

IMPRESCINDIBLES SANT ISCLE DE VALLALTA

SANT POL DE MAR

“

Entrevistem a
Josep Mestres
Membre de l'Associació
A Tot Drap

Explica'ns on estem, Josep.

Estem a la caseta de la màquina de treure les barques, a la platja de Sant Pol de Mar. I què vol dir un una màquina de treure les barques? Ens hem de situar uns quants anys enrere, quan Sant Pol era un poble plenament mariner, de pescadors que havien de treure i avarar les barques a la platja. Al principi es devia fer a mà, després ho van fer amb bous... i la cosa va anar evolucionant fins que va arribar l'època de l'electricitat i es va inaugurar aquesta màquina mecànica que era més ràpida i més eficaç i que va funcionar fins al 31 d'agost de 1985. En aquell moment els pescadors que quedaven es van traslladar al port d'Arenys de Mar i ara, aquest espai és un petit museu d'interpretació sobre la treta i avarada de les barques que forma part de tot un projecte més gran.

Barques de pescadors a Sant Pol de Mar

I en què consisteix aquest projecte?

Som una entitat que es diu **A Tot Drap** dedicada a recuperar tots els espais mariners que tenim a Sant Pol. Hem de pensar que la primera indústria del poble des de principis del segle XIX fins al XX va ser tot aquest món del mar i del peix. La pesca era la primera potència i d'ella hi vivia molta gent, no només els pescadors, sinó altres oficis com podrien ser les remendadores que arreglaven les xarxes, els fusters, els mestres d'aixa, els mecànics, els palers, les peixateres...

Una de les tasques de l'entitat va ser recuperar aquesta màquina que encara funciona perfectament i que fem servir en algunes ocasions amb un llagut i un sardinal de deu metres que tenim; amb ells ensenyem com es treien les barques. També hem recuperat altres espais com el tenyidor -que era un lloc on es tractaven les xarxes- o uns barracons que estan aquí al Club Nàutic on es guardaven els estris. Addicionalment hem recollit molts objectes antics, testimonis, fotografies... I amb tot això podem explicar tot aquest llegat mariner de Sant Pol a través de xerrades, visites guiades i altres activitats.

Teniu alguna festa vinculada al mar aquí a Sant Pol?

La més important és la festa de **Sant Pere**, que és el patró dels pescadors. Aquí sempre s'havia fet una processó en el seu honor, se celebrava un ofici, es ballaven sardanes, es feia un dinar popular... I tot això ho hem recuperat; fem també la processó, etcètera i a més es duen a terme tota una sèrie d'activitats a la platja. També tenim una

altra festa que es diu **Firamar**, a l'agost, on també tot gira entorn del tema mariner. Aquí, per exemple, recuperem la subhasta antiga del peix a la platja, demostracions d'arts de pesca, cantada d'havaneres, recreacions històriques a diferents espais del poble, mercat d'artesanies relacionades amb el mar... i entremig també es fan xerrades i conferències.

Vista Sant Pol de Mar

Casa natal
de l'abat Deàs

I tindreu també cuina marinera?

El plat típic santpolenc és el **pop amb allioli, patata i col**. També tenim la sarsuela de peix, que és un plat més exquisit, més de festa major, però el de pop és el més popular sens dubte, és un plat dissabte.

Per Sant Pere, en fem un tastet popular. Aquí al poble, la **Carme Ruscalleda** va fer molt per reivindicar totes aquestes receptes locals i d'ençà que es va jubilar són els seus fills els qui segueixen la tasca de la seva mare. La Carme sempre ha parlat molt bé de Sant Pol, n'ha estat una gran ambaixadora.

Ermita de Sant Pau

Església de Sant Jaume

D'on ve la frase, Sant Pol quina hora és?

La història que aquí teníem un rellotge de sol al qual li van posar una teulada no és certa. Mai va passar. El fet real ve de 1714, quan Sant Pol va ser una de viles cremades; el 15 de febrer de 1714 el poble va ser completament destruït per les tropes borbòniques. En aquella època hem de pensar que aquí l'únic mitjà de comunicació eren les campanes de l'església i quan aquestes tocaven a sometent, tothom

sabia que s'acostava un perill. El que van fer els Borbons va ser treure les campanes de l'església perquè la gent no es pogués organitzar i amb això el poble també es va quedar sense saber quina hora era. Per això, a manera de mofa i humiliació, quan els qui van guanyar la guerra passaven pel poble preguntaven "Sant Pol, quina hora és?". Això del rellotge de sol s'ho van inventar molts anys més tard.

IMPRESCINDIBLES SANT POL DE MAR

SANT VICENÇ DE MONTALT

“

Entrevistem a
Pilar Abril
Ex-cartera de
Sant Vicenç de Montalt

Hi ha diverses torres de guaita al Maresme, entenc que es van construir pel mateix motiu.

Aquí a Sant Vicenç de Montalt tenim **tres torres de guaita**: aquesta de Can Valls, que es va fer per a protegir la casa; i dues més, la de Can Coll que està modificada i la de Can Saurí que encara conserva els matabans (aquestes dues últimes avui en dia són de propietat privada). I sí, totes formaven part de la defensa dels pobles en una època en la qual hi havia **pirates al Mediterrani**.

Pilar, què és aquesta torre?

Aquesta és la **torre de Can Valls**, del segle XVI, que havia estat adossada a una casa antiga que era molt gran i que tenia molt de terreny. Al segle XIX la va comprar la família Valls i més tard la finca es va vendre als frares gabrielistes, que la feien servir com a casa de formació religiosa i com a convent.

Als anys noranta ho compra la immobiliària Núñez i Navarro que és qui construeix tota aquesta urbanització que hi ha a sota la torre. Dels antics jardins dels frares ens ha quedat una part -que avui és el **Parc dels Germans Gabrielistes**- i una zona d'hortets que es lloguen a particulars. Amb les obres de la urbanització es va tirar a terra l'antiga casa i avui només ens en queda la torre. Als estius està oberta a visites i s'hi pot pujar.

Torre de Can Coll

Torre de Can Saurí

Aquest Parc dels Germans Gabrielistes està dins la Ruta de la Guerra Civil al Maresme. Què va passar aquí?

Recordes com era el parc abans?

*Parc dels
Germans
Gabrielistes*

El 1936, quaranta germans gabrielistes van ser afusellats per milicians armats. Van ser enterrats al cementiri del poble cadascun amb la seva tomba, però amb el pas dels anys el cementiri es feia petit i van acabar per fer una tomba comuna per a tots. Aquesta finca va ser ocupada pel govern de la República espanyola i Sant Vicenç va ser visitat pel president Azaña quan marxava cap a l'exili el 1939.

Jo recordo molt aquest lloc de quan era petita, perquè amb els meus pares veníem cada any a veure el pessebre que muntaven els frares. El llac abans era més profund i tenia uns peixos enormes. Avui el llac encara és un indret preciós, ple de vegetació, amb aquests eucaliptus enormes i tots aquests ànecs... l'aigua li arriba d'una mina natural que hi ha al darrere.

Tinc entès que teniu un teatre antic al poble.

Sí, estava abandonat feia dècades i en estat ruïnós, però l'any passat el va comprar a l'ajuntament i el primer que ha fet ha estat arreglar el sostre, que és molt maco, de fusta. El teatre -que es diu El Delme- donava molta vida Sant Vicenç i el meu pare hi havia representat Els Pastorets... era un home molt "teatrero". De fet, la sala també havia fet de cinema i el meu pare era el qui operava la màquina.

Com que abans el teatre era de propietat parroquial, el capellà sempre repassava la pel·lícula abans que es passés i si ell ho considerava es tallava alguna escena. A més, era molt divertit perquè ens repartíem les cintes amb Caldes d'Estrac: el meu pare passava la primera pel·lícula i a la mitja part es portava la pel·lícula a l'altre poble i ells ens portaven la seva. Per aquest motiu sempre podíem fer sessions dobles.

Teatre de
Sant Vicenç de Montalt

Saps quina va ser l'última pel·lícula que es va projectar?

I tant! Va ser Lo que el viento se llevó, la qual cosa té la seva ironia.

Teniu alguna menja típica aquí?

A Sant Vicenç sempre se'ns havia conegut pels carquinyolis i venia gent dels altres pobles a buscar-los. D'ençà que va morir el forner que els feia es va organitzar una comissió per recuperar el carquinyoli (de la que en formo part) i estem treballant perquè aquest dolç tradicional es torni a fer al poble.

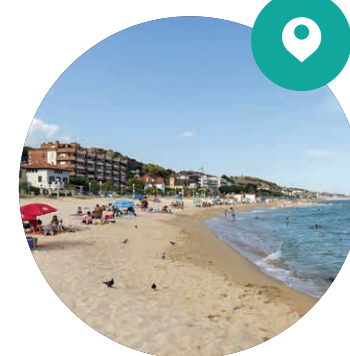

Centre històric

Tu, que has fet de cartera tants anys, deus conèixer tots els carrers del poble. Quins creus que són els més bonics?

A l centre històric el carrer de l'església, que justament és el carrer on visc jo, que té moltes casetes antigues que són totes iguals; també el carrer nou -que conserva una part de les antigues escales- i el carrer de dalt que són indrets que la gent no visita perquè queden una mica separats del centre, però que són molt bonics.

Torre de guaita de Can Valls

Platja de Sant Vicenç de Montalt

Nucli històric

La Mongia

IMPRESCINDIBLES
ST VICENÇ DE MONTALT

SANTA SUSANNA

“

Entrevistem a
Montserrat i Anna Valls
Propietàries de Can Rosich
de Santa Susanna

On estem?

Això és **Can Rosich**, una antiga casa de camp de 1777 (la finca està documentada des del segle XIV), i des de fa vint-i-sis anys ens dediquem al turisme rural. Aquesta masia la va comprar el 1960 una persona alemanya que després va ser el meu marit. Amb trenta-dos anys vaig quedar vídua i amb el meu segon marit, el pare de l'Anna, vam anar renovant la casa a

poc a poc, perquè llavors no hi havia ni llum, ni aigua i els camins eren un desastre. **Vam fer de pagesos durant molts anys** -teníem horts, gallines i conills- i estàvem molt engrescats, però costava molt tirar endavant fent de pagès i al final vam decidir obrir l'allotjament. Avui encara vivim a la masia amb la nostra família i tenim set habitacions dobles pels clients. Jo m'he jubilat fa un parell d'anys i ara l'Anna és qui s'encarrega de l'allotjament.

Can Rosich

I on hi havia els horts, què hi teniu?

El camp el tenim arrendat a una empresa que fa una **activitat de futbol-golf**. És com un camp de golf, però es juga xutant una pilota de futbol que has d'anar ficant als forats. Venen molts equips de futbol a practicar perquè es veu que amb aquest joc pots entrenar la tàctica i els efectes de la pilota. A Europa és bastant conegut però aquí a Catalunya només n'hi ha tres llocs com aquest.

Font del Boter

Ermita de Gràcia

Què més es pot fer en l'àmbit esportiu a Santa Susanna?

Aquí es poden fer moltíssimes activitats a l'aire lliure, per exemple, hi ha dues hípiques que ofereixen excursions a cavall i una d'elles és també una escola d'equitació on s'imparteix un Grau de Turisme Eqüestre i al desembre es fa un raid d'hípica que és internacional.

També hi ha molts **recorreguts per la muntanya per fer amb bicicleta** i hi ha un centre de bici que ofereixen descens, és a dir, ells et pugen amb la bicicleta i tu només has de baixar. Després hi ha una empresa que ofereix tota mena de jocs a la natura: tenen un làser combat, un escape room per la muntanya... i també hi ha bastants racons a la muntanya on es pot anar passejant en família: la **font del Boter**, l'**ermita de Gràcia**, un antic molí fariner... Bé, i després a baix a mar hi ha l'estació nàutica.

I per a qui li agradi la cultura?

Aquí hi ha catalogades quatre o cinc **torres de guaita**, com les que podem veure a altres pobles del Maresme i a baix a la platja encara queda un búnquer de la **guerra civil**. I a més tenim unes quantes festes i fires al llarg de l'any. El 15 de maig celebrem Sant Isidre -que és el patró dels pagesos- perquè a diferència

d'altres municipis veïns que eren mariners, Santa Susanna sempre va ser un poble pagès. Aquell dia es fa un aplec i un dinar de germanor. Pels volts de Sant Joan es fa la Fira del Solstici que és de temàtica esotèrica; i al setembre es fa un festival que es diu **Micròmetre** que són obres de teatre curtes a l'aire lliure que duren una mitja hora. Després a la tardor tenim la Fira del Bolet...

Torre de guaita de Can Ratés,
Santa Susanna

Algun raconet de Santa Susanna que sigui molt especial...

Tota la part de la muntanya és molt bonica, però si t'has de quedar amb una sola excursió et diria de pujar a l'ermita de Gràcia perquè és un punt una mica elevat i des d'allà tens unes panoràmiques espectaculars.

**IMPRESCINDIBLES
SANTA SUSANNA**

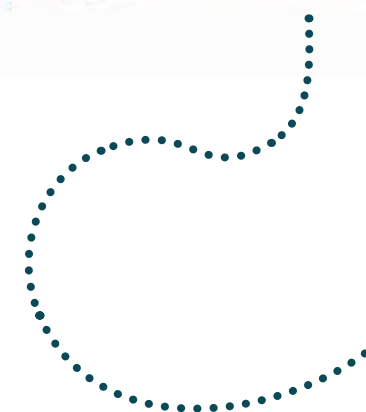
TEIÀ

“

Entrevistem a
Andreu Bosch
Ex-alcalde de Teià

Andreu, què és aquest indret?

Això és el **Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora**, que és l'únic celler romà museïtzat de Catalunya i de l'Estat espanyol. Quan el visitant arriba es troba un espai dividit en dos: per una banda, tenim la zona arqueològica on es troba el celler romà i per altra, un centre on s'acull als visitants i on a través d'un audiovisual es fa un recorregut pel món del vi a l'època romana i es connecta simbòlicament amb l'actual **DO Alella**. Al final d'algunes visites també es fan degustacions de vi, que poden ser tant a la zona del celler romà com dins el centre. Ah, i ambdós espais estan adaptats per a persones amb mobilitat reduïda i a més a més, totes les explicacions estan en sistema Braille i també en llenguatge de signes.

Què heu esbrinat gràcies a la troballa arqueològica?

El celler es localitza a finals dels anys seixanta per una arqueòloga local, però en aquell moment no sap ben bé si té alguna relació amb l'activitat vitivinícola o no. És el 2003 quan s'encarrega un pla director que arriba a la conclusió que aquí tenim un celler romà de diversos períodes que abracen des del segle primer abans de Crist fins al segle III dC. Per tant, va estar en ús continuat durant quatre segles, tot i que la màxima esplendor va ser el segle II dC, a l'època trajana.

Una curiositat és que vam tenir la sort de trobar un segell de plom -un signaculum- que duia gravat el nom de l'esclau responsable del celler al segle II dC on també es deia amb quina família romana estava vinculat.

I què hi podem veure in situ?

Aquí es pot entendre realment com funcionava tot el procés en època romana des que entrava el raïm, perquè s'han conservat els dipòsits on anava a parar al primer most i també les grans tines on s'emmagatzemava el vi. Després des d'aquestes tines es passava a àmfores més petites per a ser distribuït, perquè pensa que el vi laietà servia per subministrar les legions romanes que estaven escampades per tota Europa.

Tines del jaciment

Ah, i al jaciment també es poden veure les rèpliques en fusta i en ferro de dues premses romanes d'acord amb les dimensions d'aquest celler. En total tenim 3.000 metres quadrats de jaciment delimitat tot i que no està excavat en la seva totalitat.

I després de visitar aquest espai, què més hi podem fer a Teià?

Al marge de la visita obligada al **celler romà**, tenim tres elements que a mi m'agrada sempre destacar. El primer és l'**església de Sant Martí**, a la que coneixem com la "**catedral de la costa**", que té una nau gòtica del 1574. Teià era un municipi de quatre de cases, però en el seu moment tenia una església de dimensions extraordinàries perquè aquí hi havia força gent noble vinculada al territori.

L'altra cosa interessant que tenim la compartim amb tota la comarca del Maresme i és l'arquitectura modernista; Teià té algunes casetes que es van fer en aquest estil. I el tercer atractiu imprescindible seria el mateix paisatge que envolta el poble, ja que una tercera part del nostre territori pertany a l'espai d'interès natural del **Parc de la Serralada Litoral**.

Església de Sant Martí

Què s'hi menja a Teià?

Aquí tenim una recepta molt particular que compartim amb els municipis de Sant Andreu de Llavaneres i d'Arenys de Munt que és el "relleno", un element gastronòmic que ens caracteritza i que són pomes farcides de carn i xocolata. És un plat que combina molt bé el dolç i el salat i que per a fer-lo s'ha de coure al forn durant uns quants dies. Durant la nostra festa major, que és a la tardor, es fa concurs de "relleno", tastet popular i els restaurants del poble també l'ofereixen a les seves cartes.

Relleno

I també teniu un esdeveniment olfactiu molt especial, oi?

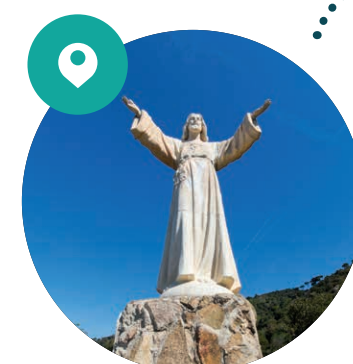
I tant: des de fa sis anys, al mes de maig organitzem el **Maridatge dels Sentits** que reuneix una sèrie d'esdeveniments que giren al voltant del **perfum, les flors i l'enogastronomia**. Són activitats de petit format, tipus tallers, demostracions, xerrades o passejos en què relacionem l'element olfactiu amb el món floral, la gastronomia i el món del vi. Fins i tot s'organitza un concurs internacional de perfumeria.

Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora

Mirador de la Cornisa

Fons Batllori (edifici La Unió)

Sagrat Cor de Teià

IMPRESCINDIBLES
TEIÀ

TIANA

“

Entrevistem a
Cristina Martorell
Propietària de
Melmelària

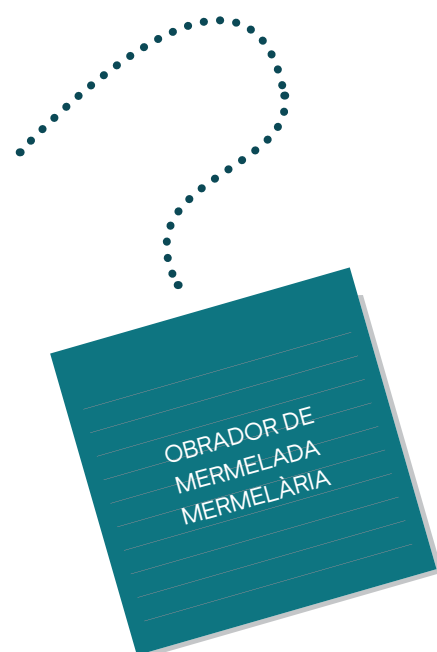
Explica'm on som, Cristina.

Això és un petit obrador artesanal de mermelades, que va néixer una mica per casualitat fa gairebé deu anys. Mermelària va començar a la cuina de l'antiga escola bressol de Tiana que havia quedat en desús; després de dos anys treballant allà vaig aconseguir la llicència per obrir un obrador en aquest espai exterior de casa meva, on ens trobem. I fa un parell de mesos, aquí mateix he inaugurat una botiga de venda i degustació de productes meus i també d'altres artesans catalans.

Les teves mermelades es fan amb productes del Maresme, oi?

Sí, des del principi a Mermelària vaig optar per treballar només amb fruita i verdura de temporada i de proximitat. Això vol dir que compro la matèria primera als productors que estiguin el més proper a mi possible. De fet, aquí a Tiana hi ha dos pagesos que tenen hort i els tomàquets, calçots, taronges amargues...i tot el que puc els ho compro a ells. I la resta, per exemple, les maduixes són de la vall de Golinons de Sant Pol i les carabasses són de Mataró. No treballo els kiwis ni els mangos que venen de l'altra punta del món.

Productes locals
a Mermelària

És un projecte molt sostenible, doncs.

Sí, perquè tot el guany econòmic es queda aquí a la comarca i a més a més, com que tot és de proximitat la petjada de carboni és mínima. Per altra banda, compro fruites i verdures de temporada que és quan estan en el punt òptim de maduració, quan són perfectes per a elaborar mermelada i quan pots aprofitar l'excedent d'aquella fruita perquè no es

malbarati. L'única cosa que et pots trobar amb això és que després vinguis al mes de febrer i em diguis "vull mermelada d'albercoc" i no en tingui. Però bé, només cal esperar un parell o tres de mesos i al mes de maig ja n'hi ha d'albercocs. Penso que és una forma maca d'educar al consumidor de què no tot l'any tenim de tot. Jo sempre ho dic, "tu menges castanyes al mes d'agost?"

A part de les maduixes, que són l'emblema del Maresme, quines altres fruites o verdures d'aquí destacades?

La de maduixes va ser la primera mermelada que vaig fer i aquella va obrir les portes de totes les altres, així que puc dir que gràcies a les maduixes del Maresme existeix Mermelària. Però també faig mermelada de pèsols del Maresme, per exemple; és espectacular per acompanyar un peix al

fora o per fer una torrada amb pernil salat. I després aquí a la comarca hi ha una verdura que és autòctona del Maresme que és l'albergínia blanca. És una de les albergínies més bones que hi ha al món perquè és fina, té un punt dolç i és fantàstica; amb ella faig una mermelada d'albergínia blanca a la vainilla.

Vista de Tiana amb l'església de Sant Martí

Què ens recomanaries de Tiana?

Tramvia Montgat - Tiana

Vinyes del Celler Quim Batlle

Tiana és un poble molt tranquil, i encara que no ho sembli té força coses interessants. Per exemple, aquí conservem el **primer tramvia** original que va fer el trajecte de Montgat a Tiana, que té més de cent anys. Un historiador d'aquí Tiana fa les visites guiades on t'explica la seva història, com funcionava...

I després, si us agrada el vi heu de visitar el **celler Joaquim Batlle**, que pertany a la DO Alella i fa vins ecològics. La veritat és que és un celler molt bonic, petit, però fan uns vins boníssims i té unes vistes espectaculars. Fan tastos amb unes panoràmiques meravelloses de tota la costa des de Barcelona fins al port del Masnou i en un dia clar fins i tot pots veure la silueta de Mallorca.

I el teu racó secret de Tiana?

A mi m'agrada molt pujar caminant xino-xano fins a l'Ermite de l'Alegria. És un indret molt tranquil on sembla que desconnectis del món, està tot rodejat de vinyes i hi ha un mirador des d'on es veu tot Barcelona. M'encanta.

IMPRESCINDIBLES TIANA

TORDERA

“

Entrevistem a
Meriè Torrellas
Arxivera Cultural
de Tordera

On estem, Mercè?

Aquest és un espai de recent creació a **Tordera**: és l'escultura d'acer que va fer en **Quim Domene** el 2022 dedicada a en **Prudenci Bertrana**. Està situada davant de l'**Arxiu Històric Municipal de Tordera** i **Espai Bertrana**, que també té una obra de forja del mateix autor a la façana. Amb això, l'Ajuntament va voler homenatjar la figura d'en Prudenci Bertrana, que és un il·lustre escriptor i pintor català nascut a Tordera el 1867.

ESCULTURA D'ACER
DE L'ARTISTA
QUIM DOMENE

Què hi podem trobar a Tordera?

A l nostre poble hi ha força patrimoni, tant prehistòric com històric. Per una banda, tenim la "**Taula de les Bruixes**" d'Hortsavingà, la qual és neolítica, i el nostre terme municipal entra dins d'una part del poblat ibèric de Montbarbat del segle IV aC.

P er altra banda, al nostre terme municipal hi ha una part del **pont de la Font del Ferro**, que és la continuació de l'aqüeducte romà de Sant Pere de Riu; i d'època medieval tenim la **torre de defensa de Can Tonjoan**, del 1557. Com a obra contemporània cal destacar el pont sobre l'N-II, que es va fer l'any 1944 per l'enginyer madrileny Eduardo Torroja; és molt interessant perquè està fet amb la tècnica de voltes inverses.

Pont de Ferro
de Tordera

Aquí teniu també molts edificis religiosos...

Sí, i tant. Al centre del poble hi ha l'**església parroquial de Sant Esteve** iniciada el 1779 amb façana barroca i campanar romànic i la **capella de Sant Antoni** de l'Antic Hospital de Pobres. A la rodalia tenim el monestir romànic Roca-rossa i diverses **ermites** (Sant Andreu, Sant Vicenç, Sant Ponç, Sant Daniel, Sant Pere, Sant Jaume, Sant Tou i l'Erola). A més a més, també comptem les antigues esglésies dels municipis agregats que són la de Sant Miquel de Vallmanya, l'**església de Sant Llop d'Hortsavingà** i l'**església de Sant Pere de Riu**.

Església Parroquial de Sant Esteve

Església de Sant Llop d'Hortsavingà

Quines excursions recomanaries?

Hi ha diversos itineraris molt interessants. Sense sortir del centre, pels carrers del barri antic, hi ha repartits uns suports amb informacions sobre edificis, personatges i oficis que formen part de la història de Tordera (tenen un codi QR per capturar més informació sobre cadascun). Després hi ha la **ruta de les ermites i les esglésies de Tordera** que passa per dotze edificis religiosos dins del terme municipal. Unes

'La Tourdera'

altres excursions molt maques són el **Camí de les Valls**, que és una ruta circular de 18 km; la ruta per les ribes del riu La Tordera que descobreix l'illa de La Tordera, els aiguamolls de Cal Raba i La Roureda; i la ruta "**La Tourdera**" que es pot fer a peu o en bicicleta i que segueix el riu La Tordera i riera d'Arbúcies, enllaçant amb el parc natural del Montnegre i la reserva de la biosfera del Montseny.

Mercat setmanal
de Tordera

Quin consell ens dones a l'hora de visitar Tordera?

Hi ha una cosa que no ens podem perdre que és visitar el mercat setmanal dels diumenges, que existeix des del 1854. Es desplega pel nucli antic de la població i el mateix dia es pot aprofitar per visitar l'església parroquial i el seu campanar romànic. L'altra cosa que també

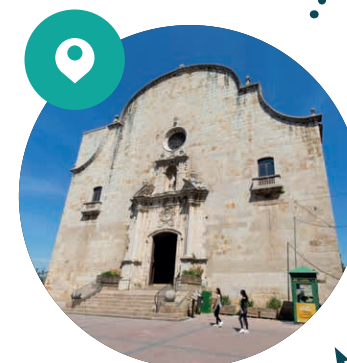
és interessant és la gastronomia típica de Tordera. Aquí molts restaurants serveixen el fesol del ganxet, que té denominació d'origen protegida (DOP) i que es pot combinar amb tota mena de carns. La millor opció és venir el Diumenge de Rams perquè hi ha el mercat setmanal pels carrers del poble i la Fira del Ram al parc Prudenci Bertrana.

*Ermites:
Sant Andreu,
Sant Vicenç,
Sant Ponç,
etc.*

*Mercat
setmanal
els
diumenges*

*Parc
Prudenci
Bertrana*

*Església
parroquial de
Sant Esteve*

IMPRESCINDIBLES TORDERA

VILASSAR DE DALT

Entrevistem a
Enric Ortega
Arqueòleg del Museu Municipal
de Vilassar de Dalt

Dolmen de la Roca d'en Toni

Quina importància té aquest dolmen? Hi ha altres elements prehistòrics?

El dolmen de la Roca d'en Toni és l'únic element construït -és una cambra funerària- però forma part de tot aquest entorn que en diem a la Ruta Prehistòrica de Can Boquet. Tenim testimonis de ceràmica cardial que ens diu que en època neolítica aquestes planes ja estaven ocupades i que l'home de finals del neolític enterrava els seus morts en diferents coves d'enterrament. Aquí tenim la cova de la Granota, la cova d'en Pau, la cova d'en Joan i l'element estrella és aquell que construeixen, que és el dolmen de la Roca d'en Toni. Per veure un espai semblant ens n'hauríem d'anar, per exemple, a la Roca del Vallès a la muntanya de Céllecs, on també hi ha elements d'aquesta importància.

Heu trobat objectes a la zona? On es guarden?

Hem trobat aquells aixovars funeraris que acompanyaven el mort en el seu trajecte a l'altra vida. Bols de ceràmica, puntes de fletxa, ganivets de sílex, alguna peça de collaret... Tenim una dena d'un collaret de variscita que ens parla del fet que hi havia un comerç, ja que aquesta variscita ve de les mines neolítiques de Gavà, per tant, d'alguna manera va arribar des d'allà fins a Vilassar. Malgrat que moltes coses es van perdre als anys quaranta i cinquanta quan encara no es feien excavacions científiques, a partir de llavors sí que es van salvaguardar molts objectes que guardem a la Masia de Can Banús, que és la seu del **Museu-Arxiu de Vilassar de Dalt**.

On estem, Enric? Què és aquesta roca?

Estem al dolmen de la Roca d'en Toni, que és un dels elements més emblemàtics no només de Vilassar de Dalt sinó de tot el Parc de la Serralada Litoral i diria que del Maresme. És un element megalític de finals del neolític; de l'època que es diu calcolítica (2.200 - 1.800 aC). Però més enllà de ser un element prehistòric, és una icona del nostre poble, un indret de trobada i un punt estratègic.

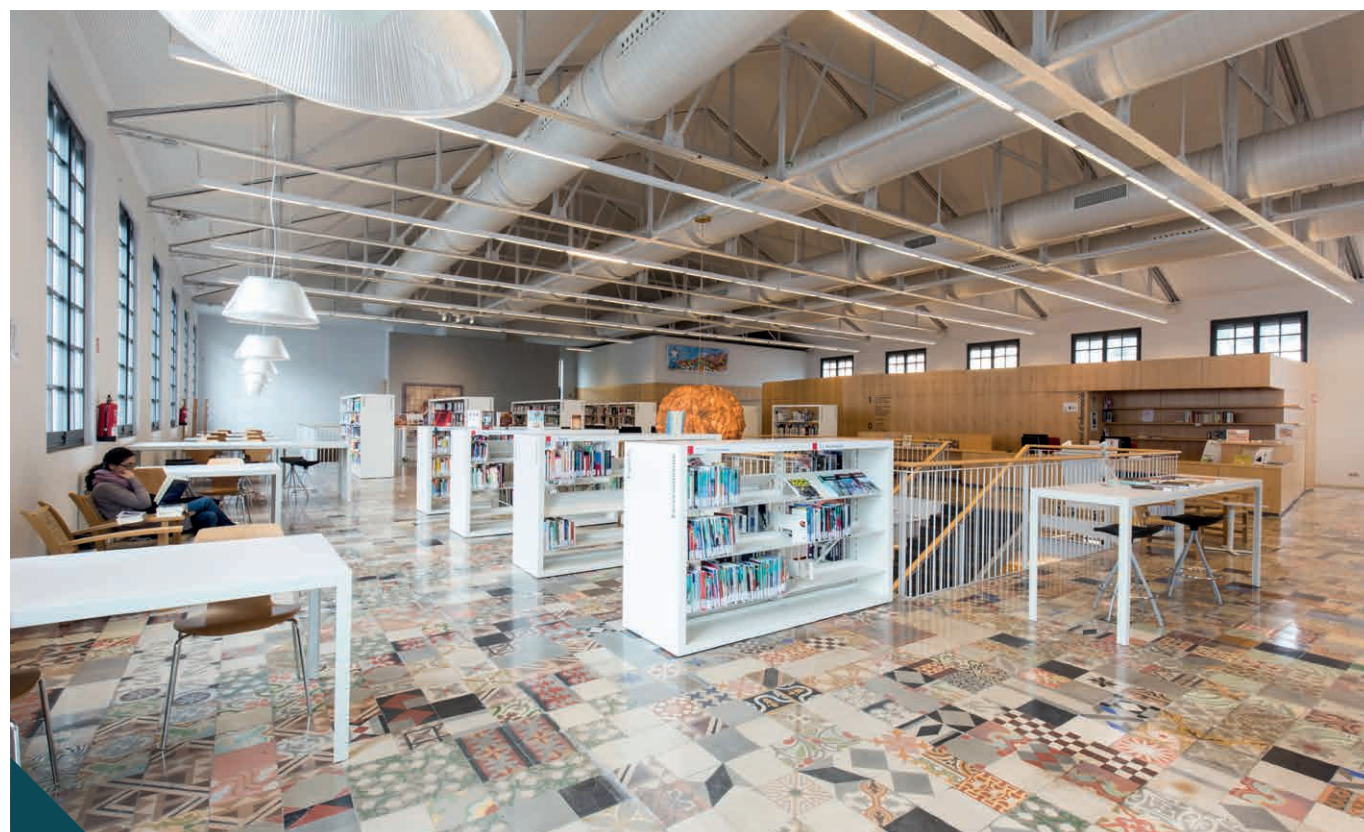
Museu Municipal de Vilassar de Dalt

I posterior al període neolític, què més hi podem veure a Vilassar de Dalt?

Vilassar de Dalt és un mosaic d'història perquè arrenquem a l'època neolítica amb aquests jaciments, però tenim una mostra de totes les èpoques històriques. Per exemple d'època romana tenim els forns romans de la Fornaca, que estan entre els més ben conservats de Catalunya; són tres fons industrials de dimensions descomunals dedicats a la producció de ceràmica romana. Per altra banda, també tenim elements d'època medieval amb un **castell** fantàstic a l'estructura del poble... de fet, tot l'urbanisme

al voltant de l'església conserva l'estructura de l'edat mitjana. I finalment tenim moltes cases de cos alineades que segueixen el mateix patró de les cases dels obrers que treballaven a les fàbriques tèxtils durant l'època industrial. A **Can Manyer** -que és un espai industrial rehabilitat com a **biblioteca**- hi ha una petita joia que és el paviment hidràulic més gran de Catalunya, de 400 metres quadrats. Per tant, si agafes la història de Vilassar de Dalt, pots anar des del neolític fins a època industrial.

Biblioteca Can Manyer

Fira del Bolet

Revela't

I pel que fa a festivitats?

Un dels moments estrella del poble és el tercer cap de setmana d'octubre, quan es fa la **Fira del Bolet**. Es fa una mostra de bolets al museu i a tot el carrer marquès de Barberà es col·loquen una seixantena de parades dedicades a la natura i al món de la micologia.

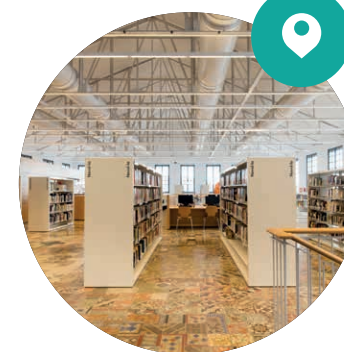
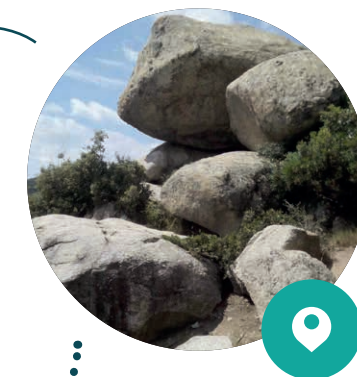
Una altra festivitat molt nostra és el 17 de gener per Sant Antoni; és cert que els Tres Tombs es fan a molts llocs, però aquí a Vilassar tenim una tradició de pagès molt arrelada i per això tenim molta participació de cavalleries. I per acabar cal destacar el Revela't, que ja porta deu edicions i que s'ha convertit en el festival de fotografia analògica més important de Catalunya.

El teu raconet preferit de Vilassar de Dalt és...

Ho tinc claríssim: la **cova de la Granota**, que és una de les que forma part de la ruta prehistòrica. És l'única cova que es veu des del poble, un amuntegament de pedres que vist des de lluny i de costat sembla una granota; d'aquí li ve el nom. Es tracta d'un enterrament de finals del neolític i des d'ella domines tota la plana del Maresme amb el mar al fons. És un indret deliciós.

Cova de la Granota

Biblioteca Can Manyer

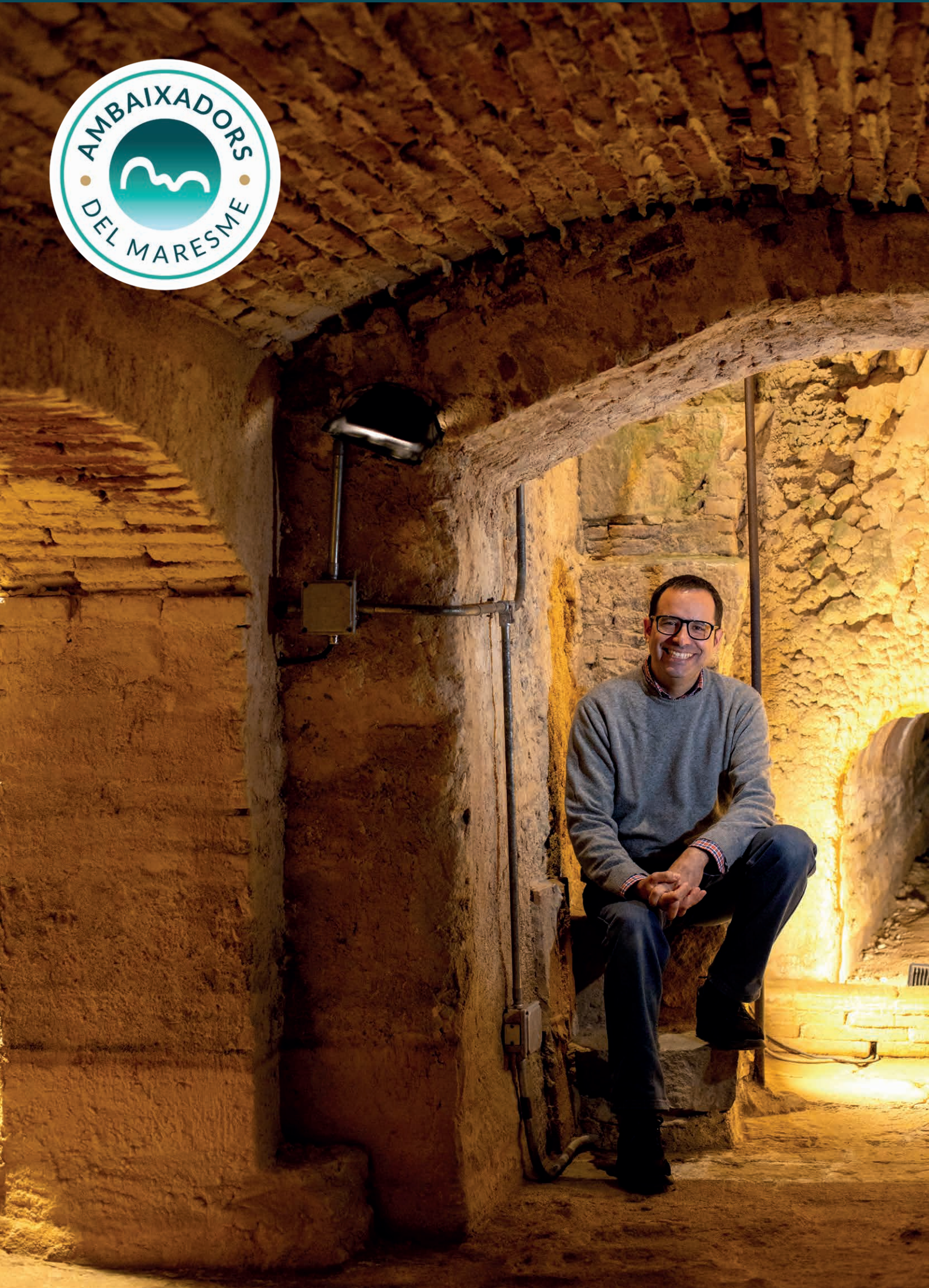
Teatre La Massa

*Forns romans
"La fornaca"*

IMPRESCINDIBLES VILASSAR DE DALT

VILASSAR DE MAR

Entrevistem a
Feliu Novell
Director del Museu
de la Mina Vella

Explica'ns on som, Feliu.

Ens trobem al **Museu de la Mina Vella**, que és un espai molt singular perquè es tracta d'un molí hidràulic subterrani que actualment té funció de museu, però que també és el que en diem una empresa viva, perquè és el lloc des d'on encara subministrem l'aigua a **Vilassar de Mar**. Així, la gent que ens visita pot veure les dues coses, per una banda, l'espai museïtzat del molí hidràulic amb tota la seva història fins a l'actualitat; i per altra banda, tot el sistema de distribució d'aigua al poble.

Quin és l'origen d'aquest indret?

La **Mina Vella** és una de les empreses distribuïdores d'aigua més antigues de l'Estat que encara estan funcionament. L'origen és un antic molí hidràulic que es va construir el 1806 i que la gent del poble feia servir per a moldre el gra; després ho va adquirir la companyia d'aigües als anys cinquanta i la gran bassa que hi havia aquí a darrere es va destinar com a primer dipòsit general per a subministrar la població. L'any 2000 ja es rehabilita tot el complex, es fa el museu i s'obre al públic per a visites.

Museu de la Mina Villa

Què hi podem veure al Museu de la Mina Vella?

Primer fem una visita als exteriors, on hi ha l'estació meteorològica del poble, i després visitem l'espai on arriba l'aigua -el pou número 1- que és un dels dipòsits que fem servir per extraure aigua de l'aquífer. A la part interior tenim diverses sales expositives on, per exemple, s'explica que l'aigua antigament venia dels pous i les mines i que ara arriba des dels embassaments. Després hi ha dues sales més destinades a l'antic molí hidràulic, la sala on hi ha les pedres del molí i un tercer subterrani -on estem ara- on hi havia les turbines que feien funcionar el molí i la mina de desguàs.

MUSEU DE LA
MINA VELLA

Per què val la pena conèixer Vilassar de Mar?

Torre de guaita de Can Nadal

Vilassar de Mar és un poble molt bonic i molt ben ordenat perquè gairebé tot el nucli antic està fet amb cases de cos, que són molt típiques del Maresme. Hem de recordar que l'arquitecte **Eduard Ferrés i Puig** va néixer aquí a Vilassar i hi va deixar molta obra modernista i noucentista.

També tenim l'església de **Sant Joan** que conserva moltes obres d'art de la postguerra d'artistes catalans contemporanis molt importants, entre ells en Josep Obiols per exemple, que va fer els retaules neobarrocs. I si anem més enrere en el temps, encara conservem les **torres de guaita**; la de **Can Nadal** està sencera i es pot visitar.

A part del de la Mina Vella, quins altres museus recomanes a Vilassar de Mar?

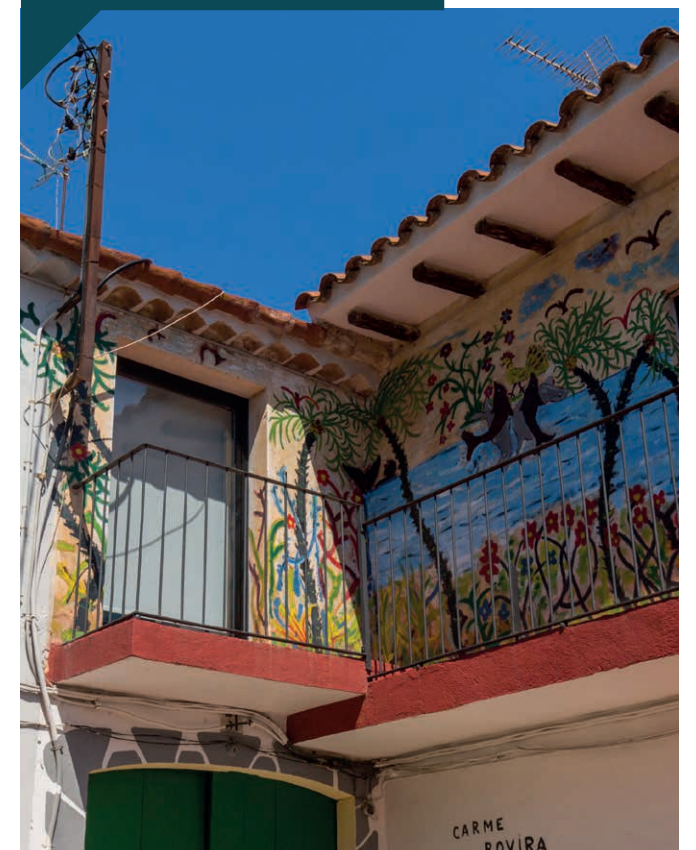
Hi ha el **Museu Monjo**, que està dedicat a l'escultor Enric Monjo i Garriga, que va néixer aquí a Vilassar de Mar. La seva obra està per tot el món, fins i tot als Estats Units. Ah!, la família Monjo, per cert, van ser els creadors de l'**escola nàutica** d'aquí Vilassar de Mar.

Després hi ha un altre espai singular que és la **Casa-museu de la pintora Carme Rovira**, que era una teixidora del poble que no tenia cap mena de formació ni estudi, però que de gran es va dedicar a pintar. Va desenvolupar un estil naïf que va agradar molt als crítics dels anys setanta i vuitanta, i va arribar a exposar des de Mallorca fins a París. Les parets exteriors de la seva casa-museu les va decorar ella mateixa.

Museu Monjo

Casa-museu de la pintora Carme Rovira

Completa la frase:
si vens a Vilassar de
Mar, has de menjar...

Vilassar de Mar és conegut arreu per l'**Espinaler**, que era un bar molt senzill a peu de Nacional que es va fer molt famós perquè feien unes patates fregides molt bones i sobretot perquè es van inventar la salsa Espinaler. Ara el bar està molt més arreglat i sempre hi tenen gent. A més a més, van obrir un espai nou al polígon industrial del poble, un supermercat on es poden comprar tots els seus productes i també hi tenen un bar on pots fer el vermut i tastar les seves escopinyes, patates i olives.

Una última pregunta,
més de caràcter
personal, quin és el
teu racó preferit de
Vilassar de Mar?

Un dels indrets que més m'agraden del poble és la plaça de L'Era amb les seves terrasses. És un espai molt bonic i tranquil per anar a berenar.

IMPRESCINDIBLES
VILASSAR DE MAR

**Costa del
Maresme**
CONSORCI DE PROMOCIÓ TURÍSTICA

costa de barcelona
maresme

Tots els textos: © Kris Ubach
Fotografies: © Kris Ubach i Consorci de Promoció
Turística Costa del Maresme
www.turismemaresme.cat